

Bu Əsasnamə Azərbaycan Respublikası Atçılıq Federasiyasının 24 Sentyabr 2016-cı il tarixli Ümumi Yığıncağının qərarına əsasən təsdiq olunmuşdur. Həmin tarixdən qüvvədədir.

Azərbaycan Respublikasının Atçılıq Federasiyası

Azərbaycan Respublikasında cıdır yarışlarının keçirilməsi Qaydaları

Bakı 2016

Mündəricat

1. Ümumi müddəalar	3
2. Cıdır meydanları	5
3. Cıdır yarışlarında iştirak edən şəxslər	8
4. Cıdır yarışlarının statusu və onların keçirilməsi rəqlamenti	8
5. Appellyasiya	9
6. Mükafat fondunun formalaşdırılması və bölünməsi	9
7. Cıdır yarışlarında rekordların qeydə alınması	10
8. Atların cıdır yarışlarına yazılması	11
9. Mükafatlandırma mərasimi	12
10. Cıdır proqramları	12
11. Cıdır iştirakçılarının geyimləri və təchizatı	13
12. Jokeyin çəkisinə və ümumi vəziyyətinə nəzarət	13
13. Startqabağı qaydalar	14
14. Start qaydaları	14
15. Cıdırda sürmə qaydaları	15
16. Cıdır qaydalarının pozulması hallarının təsnifatı	16
17. Cıdır iştirakçılarının məsuliyyəti	17
18. Cıdırın gedişinə nəzarət, qalib mükafatçıların müəyyən edilməsi	20
19. Cıdır yarışlarının təşkilatçıların məsuliyyəti	21
20. Dopinq nəzarəti	21
21. Cıdırın nəticələri barədə hesabatlar	25
22. Atların identifikasiya yoxlaması və DNT analizlərinin aparılması	25
23. Hakimlər Kollegiyasının hüquq və vəzifələri	27
24. Son müddəalar	29

ƏLAVƏLƏR

Əlavə 1.	Damazlıq atın qeydiyyat forması (Forma N R-2)
Əlavə 2.	Jokeyin sağlamlıq sənədi (Forma N J-2)
Əlavə 3.	Təhlükəsizlik qaydaları
Əlavə 4.	Çəki cədvəli
Əlavə 5.	Kamzol və kartuzların təsdiqlənmiş formaları
Əlavə 6.	Nalların təsdiqlənmiş nümunələri
Əlavə 7.	Atların təsdiq olunmuş başlıq və gözlük nümunələri
Əlavə 8.	Jokeyin qeydiyyat forması (Forma N J-1)
Əlavə 9.	Qonaq jokeyin qeydiyyat forması (Forma N J-3)
Əlavə 10.	Beynəlxalq yarışlarda iştirak barədə bildiriş (Forma N J-4)

1.Ümumi müddəalar

1.1. Bu Qaydalar “Atçılıq haqqında”, “Damazlıq heyvandarlıq haqqında”, “Baytarlıq Təbabəti haqqında”, “Seleksiya nailiyyətləri haqqında”, “Bədən Tərbiyəsi və İdman haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunlarının əsasında, cıdır yarışlarının keçirilməsinə dair beynəlxalq tələblərə uyğun olaraq hazırlanmışdır.

1.2. Bu Qaydalar “12” Yanvar 2014-cü il tarixdən qüvvəyə minir və Azərbaycan Respublikasının ərazisində təşkil olunan bütün cıdır yarışlarına şamil edilir.

1.3. Cıdır yarışlarında iştirak edən şəxslər (at sahibləri, məşqçilər, aprantilər, jokeylər, mehtərlər və s.) və ya qurumlar öz qarşılıqlı münasibətlərini qüvvədə olan mövcud qanunvericiliyə uyğun olaraq tərəflər arasında bağladıqları müqavilələr əsasında müəyyən edirlər.

1.4. Azərbaycan Respublikasında cıdır yarışlarının keçirilməsinə Azərbaycan Respublikasının Atçılıq Federasiyası (ARAF) rəhbərlik edir və bu qaydalara riayət edilməsinə nəzarət edir.

1.5. Cıdır mövsümünün təqviminin tərtib və təsdiq edilməsi, Hakimlər Kollegiyasının müəyyən edilməsi, cıdır yarışlarının təşkili və nəticəsi üzrə təhlilin aparılması və internet portalında yerləşdirilməsi, at sahiblərinin qeydiyyatı, apranti və jokeylərin komzol və kartuzlarının təsdiqi, hakimlərə, məşqçilərə, aprantilərə, jokeylərə və mehtərlərə bu fəaliyyətlərlə əlaqədar icazə vəsiqələrinin və nailiyyətlərə əsasən dərəcələrin verilməsi, Azərbaycan Derbisinin və Prezident Mükafatının oynanılması müstəsna olaraq ARAF – ın səlahiyyətlərinə daxildir.

1.6. Cıdır yarışlarında iştirak edən şəxslər (at sahibləri, məşqçilər, aprantilər, jokeylər, mehtərlər və s.) öz hərəkətləri ilə bu qaydaların şərtlərinə əsasən ciddi qayda pozuntularına yol verərsə:

- At sahibləri ARAF-ın qeydiyyatından çıxarıla bilər;
- Hakim, məşqçi, apranti, jokeylər və mehtərlərin fəaliyyətləri ilə əlaqədar icazə vəsiqələri dondurula bilər.

1.7. Cıdır yarışlarının təşkili prosesində ən böyük əhəmiyyət kəsb edən obyekt atdır.

1.8. Atın sağlamlıq və fiziki vəziyyəti ilə bağlı prinsiplər at sahiblərinin, məşqçilərin, aprantilərin, jokeylərin, satış agentlərinin və digər şəxslərin maraqlarından üstün hesab edilir.

1.9. Atla rəftar edilməsi, göstərilən baytarlıq xidməti, sanitar normalara cavab verən yemləmə və bəsləmə şəraiti onun sağlamlığına və təhlükəsizliyinə zəmanət verməlidir.

1.10. Cıdır yarışlarının və məşqlərin keçirilməsi zamanı atın canlı varlıq olması ön plana çəkilməklə, ata ziyan vuran hər hansı üsul praktikadan çıxarılmalıdır.

1.11. Cıdır yarışlarına ARAF tərəfindən verilmiş və ya qəbul olunan pasporta malik və ARAF-da müvafiq qaydalara uyğun olaraq qeydiyyata alınmış damazlıq və axta atlar buraxılır. (Əlavə N 1)

1.12. Damazlıq Kitablarının Beynəlxalq Komitəsi (İnternational Stud Book Committee – İSBC) tərəfindən tanınan ölkələrdə doğulan və qeydiyyatata alınan atlar cıdır yarışlarına aşağıdakı şərtlərə əsasən buraxılır:

- Gömrük qaydalarına və İSBC-nin qaydalarına uyğun olaraq “müvəqqəti idxal” adı altında Azərbaycan Respublikasının ərazisinə gətirilən, müvafiq qaydada tərtib olunan gömrük bəyannamələrinə malik olan, pasportlarının əslində ölkənin baytarlıq və digər aidiyyəti qurumları tərəfindən möhürlə təsdiqlənmiş baytarlıq tədbirləri və yarış nəticələri barədə qeydiyyatlar aparılan aygır və madyanlar;
- Gömrük qaydalarına və İSBC-nin qaydalarına uyğun olaraq “daxili istifadə məqsədi ilə” Azərbaycan Respublikasının ərazisinə idxal edilən, müvafiq qaydada tərtib olunan gömrük bəyannamələrinə malik olan, pasportlarının əslində ölkənin baytarlıq və digər aidiyyəti qurumları tərəfindən möhürlə təsdiqlənmiş baytarlıq tədbirləri və yarış nəticələri barədə qeydiyyatlar öz əksini tapan aygır və madyanlar.

1.13. Cıdır yarışları keçirildiyi zaman bu Qaydalara riayət edilməsinə Hakimlər Kollegiyası nəzarət edir.

1.14. Hakimlər Kollegiyasının üzvlərinə cıdır-şans (totalizator) oyunlarının hər hansı növünə pul qoyuluşu etmək (mərc etmək) qadağandır.

1.15. Cıdır yarışlarına müvafiq peşəkarlıq dərəcəsini özündə əks etdirən şəhadətnaməyə (2009-cu ilədək müvafiq dövlət qurumları tərəfindən verilən vəsiqələrə) və ya ARAF tərəfindən təqdim olunan xüsusi icazə vəsiqəsinə malik olan hakimlər, məşqçilər, aprantilər, jokeylər və mehtərlər buraxılırlar.

1.16. Cıdır yarışlarında yalnız cari il üçün sağlamlıq haqqında tibbi arayışa və fərdi qəza sığortası şəhadətnaməsinə malik apranti və jokeylər iştirak edə bilirlər. Bədbəxt hadisələrə görə sığortanın ümumi məbləği 10 000 (on min) manatdan az olmamalıdır. **(Əlavə N 2)**

1.17. Cins atların sınaqdan keçirilməsində çalışan bütün işçi heyətin əməyinin mühafizəsi Azərbaycan Respublikasında əmək və əhalinin sosial müdafiəsinə dair mövcud qanunvericiliyə uyğun olaraq həyata keçirilir.

1.18. Azərbaycan Respublikasında cıdır yarışları aşağıdakı cinslər üzrə keçirilir:

- Təmizqanlı İngilis;
- Təmizqanlı ərəb;
- Qarabağ cinsli atlar;
- Dilbaz cinsli atlar.

1.19. Təmizqanlı İngilis, təmizqanlı Ərəb cinsli atlar cıdır yarışlarında ayrı-ayrılıqda sınaqdan keçirilir.

1.20. Qarabağ və Dilbaz cinsli atlar cıdır yarışlarında birlikdə sınaqdan keçirilir. Həmin cinslərin öz aralarında, habelə digər cinslərdən olan atlarla 1-ci nəsil mələzlərinin təmizlikdə yetişdirilən atlarla birgə cıdır yarışlarında iştirak etmələrinə yol verilmir.

1.21. At sahibləri və onların nümayəndələri arasında müvafiq qanunvericiliyə uyğun olaraq müqavilə bağlanır. Həmin müqavilədə at sahibi tərəfindən onun nümayəndəsinə atın idarə edilməsi, o cümlədən onun məşq etdirilməsi, cıdır

yarışlarına yazılması, düzgün yemlənməsi, bəslənməsi, ona baytarlıq-sanitariya xidmətlərinin göstərilməsi və s. məsələlərlə əlaqədar şərtlər öz əksini tapmalıdır.

1.22. Məşqçilər, aprantilər və jokeylər arasında atın məşq etdirilməsi, cıdır yarışlarında iştirak etməsi və s. şərtləri özündə əks etdirən müqavilə bağlanır.

1.23. Cıdır yarışlarında iştirak edən şəxslər (at sahibləri, məşqçilər, aprantilər, jokeylər, mehtərlər və s.) arasında bağlanan müqavilələr notarial qaydada təsdiq olunmalıdır.

1.24. Cıdır iştirakçıları, ilk növbədə aprantilər və jokeylər cıdır yarışlarından bilavasitə əvvəl ümumi təhlükəsizlik qaydaları ilə, eyni zamanda bu qaydalarda öz əksini tapmış cıdırda sürmə qaydaları ilə tanış olurlar, bu qaydalara riayət edəcəklərini öz imzaları ilə təsdiq edirlər. **(Əlavə N 3)**

1.25. Mehtərlərin, Aprantilərin və Jokeylərin cıdır yarışları zamanı bədbəxt hadisələrdən sığortalanmasını təsdiq edən sığorta şəhadətnaməsi ilə təmin olunmaları zəruri hesab edilir.

2.Cıdır meydanları

2.1. Cıdır Meydanlarının fəaliyyəti üçün tələb olunan əsas bina və qurğular:

2.1.1. Cıdır meydanlarının fəaliyyəti üçün tələb olunan əsas bina və qurğuların siyahısı:

- cıdır yolları;
- at tövlələri;
- tribunalar;
- inzibati və yardımçı binalar;
- maşın və texnikalar; (traktor, su maşını, start boks və qoşulması üçün traktor və s.)
- kommunikasiya sistemləri;
- fotofiniş cihazı;
- apranti və jokeylərin paltar dəyişmə otaqları;
- atların yəhərlənmə sahəsi;
- atların yarışdan əvvəl nümayiş sahəsi (padok);

2.1.2. Cıdır meydanlarının texniki vəziyyəti və şəraiti orada keçirilən təlimlərin, məşqlərin, cıdır yarışlarının, atçılıq idmanı yarışlarının tələb olunan qaydalara uyğun keçirilməsini, habelə insanların və atların təhlükəsizliyini təmin etməlidir.

2.2. Cıdır yollarına olan tələblər:

2.2.1 Cıdır yolları cıdır yarışlarında iştirak edən atların təhlükəsizliyini və maksimum səviyyədə iş qabiliyyətinin üzə çıxarılmasını təmin etmək məqsədi ilə cıdır meydanının ərazisində xüsusi düzəldilmiş, əsasən ellips formalı qaçış sahəsidir. Cıdır yolları yarış üçün, məşq üçün və ehtiyat üçün olmaqla, bir-birindən xüsusi plastik arakəsmələrlə ayrılır.

2.2.2. Yarış yolunun uzunluğu 1600 (min altı yüz) metrədən, eni 12-20 metrədən az olmamaqla, döngələrdə içəri meyillilik bucağı 12° , yolun düz hissəsində 3° təşkil edən virajlarla əhatə olunur.

2.2.3. Uzunluğu 1600 (min altı yüz) metr olan ellipsvari yarış yolunun düz hissəsi 486 (dörd yüz səksən altı) metr, döngələrdə yolun uzunluğu 314 (üç yüz on dörd) metr, radiusu isə 100 (yüz) metr təşkil edir. Fəniş düzü 400 (dörd yüz) metrdən az olmamaqla, hakim tribunasının önündə başa çatır.

2.2.4. Ellipsvari yol şimaldan cənuba doğru uzanır və tamaşaçı tribunası bir qayda olaraq ellipsin qərb tərəfində, mümkün qədər orta hissəsində yerləşir.

2.2.5. Cıdır yolları strukturuna və örtüyünə görə xüsusi düzəldilmiş süni, təbii və yaşıll ot ola bilər.

2.2.6. Süni örtüklü yol müxtəlif material qarışıqları (reseptlər) əsasında hazırlanmış 20-25 sm qalınlığı olan üst qat, bərk materialdan (çınqıl, yaxud yerin quruluşundan asılı olaraq təbii torpaq qatı) olan alt qatdan ibarət olur.

2.2.7. Meydanın yerləşdiyi yerdə təbii ekoloji şəraitdən asılı olaraq yolun rahatlığını və elastikliyinə təmin etmək məqsədi ilə təbii qumdan (70-80 %), rezin yonqarından (8-12 %), köhnə peyin və ağac yonqarının qarışığından (5 %), digər yumşaq və elastik materiallardan istifadə edilə bilər.

2.2.8. Yol örtüyü müntəzəm olaraq dırmıxlanmalı və hamarlanmalı, yarış yolunda digər texnikanın, o cümlədən atın və insanların hərəkətinə yol verilməməlidir.

2.2.9. Xüsusi reseptlə hazırlanmış qarışıq örtüyü olmayan, təbii torpaq qatından ibarət cıdır yolları müntəzəm olaraq əkilməli, quraqlıq şəraitdə su çilənməli və dırmıxlanmaqla səthin yumşaq və hamar saxlanması təmin olunmalıdır.

2.2.10. Ot örtüklü yaşıll yolun salınması üçün erkən yazda yolda narın əkin aparılır, hamarlanır, suvarılır və əsasən 40 % paxlalı (yonca), 60 % taxıllar fəsiləsindən olan çayır, ayıq, yulaf, qırtıc otlarının toxumları səpilərək yenidən hamarlanır. Toxum adi yem üçün əkilən normadan 5-8 dəfə çox olmalıdır.

2.2.11. Yaşıll yolun atın dırnağı ilə zədələnmiş və digər səbəblərdən seyrəlmiş hissələrinə əllə narın kompost, yaxud köhnə peyinlə qarışdırılmış əlavə toxum səpilir, dırmıxlanır və suvarılır.

2.3. At tövlələrinə olan tələblər:

2.3.1. Cıdır yarışlarında iştirak edən atlar xüsusi layihələr əsasında daş və ya kərpic materialdan inşa edilmiş tövlələrdə saxlanılır.

2.3.2. Hər bir tövlə binası su, kanalizasiya, işıq, havalandırma və digər zəruri kommunikasiya sistemləri ilə təchiz olunmalıdır.

2.3.3. At tövləsində atlar sahəsi 12-16 m² olan xüsusi arakəsmələrdə (bokslarda) saxlanılır. Arakəsmələrin qapılarının üst hissəsi yerdən 1,5 metr hündürlükdən dəmir barmaqlıqlarla əhatə olunur.

2.3.4. Arakəsmələrdə döşəmə döyülmüş (preslənmiş) gil təbəqəsi ilə, dəhliz isə yumşaq asfaltla, yaxud preslənmiş gil təbəqəsi ilə örtülür. Dəhlizin eni 3 metrdən az olmamalıdır.

2.3.5. Atlara zoobaytar baxışın keçirilməsi, onların nallanması və yəhərlənməsi üçün tövlənin orta hissəsində ayrıca dəhliz-maney olmalıdır.

2.3.6. Tövlədə yem mətbəxi, 2-3 günlük yem ehtiyatının saxlanması üçün yer, jokey və mehtərlərin istirahət otağı, avadanlıq otağı, duş və sanitariya otağı olmalıdır.

2.3.7. Arakəsmələrdə atların qüvvəli yemlə təmin olunması üçün yerdən 1,2 metr hündürlükdə axur düzəldilir.

2.3.8. Tövlənin ümumi giriş qapısı ikitaylı olmaqla, ümumi eni 4,5 metrdən, hündürlüyü isə 3 metrdən az olmamalıdır.

2.3.9. Tövlələrin kənarında atlar üçün xüsusi gəzinti meydançaları-levadalar qurulur.

2.4. Tribunalar:

2.4.1. Cıdır meydanlarında cıdır yarışlarının idarə olunması və seyr edilməsi xüsusi layihələr əsasında qurulmuş tribunalar vasitəsi ilə həyata keçirilir.

2.4.2. Tribunalarda tamaşaçılar, xüsusi qonaqlar (VIP) və Hakimlər Kollegiyasının üzvləri üçün yerlər ayrılır. Bunlar ayrı-ayrı tribunalarda da yerləşdirilə bilər.

2.4.3. Tamaşaçı tribunasının arxa hissəsində və ya altında cıdır-şans (totalizator) kassaları yerləşdirilir.

2.4.4. Tribuna elə qurulmalıdır ki, tamaşaçılar yol boyu atın hərəkətini vizual olaraq tam izləyə bilsinlər.

2.4.5. Tribunalanın yanında yarışa çıxarılan atlara baxış keçirilməsi üçün xüsusi meydança – paddok ayrılır.

2.4.6. Tribuna və paddokun yaxınlığında dopinq nəzarəti məntəqəsi, eyni zamanda apranti və jokeylərin çəkirlərinin müəyyən edilməsi üçün tərəzi olmalıdır.

2.5. Yardımçı binalar, maşın və texnikalar, kommunikasiya sistemləri:

2.5.1. Cıdır meydanının fəaliyyəti üçün aşağıda qeyd olunan binalar, yardımçı sahələr, maşın və texnikalar olmalıdır:

- qaba və qüvvəli yem ehtiyatlarının saxlanması üçün yem anbarı;
- ən azı 12 atın eyni vaxtda yəhərlənməsi üçün yəhərləmə məntəqəsi;
- cıdır meydanına yeni gətirilən atların saxlanması üçün karantin məntəqəsi;
- atların fizioterapevtik müayinəsi və müalicəsi üçün lazımi avadanlıqlarla təchiz olunan baytarlıq məntəqəsi;
- cıdır yarışlarına kənardan gələn qonaqlar üçün mehmanxana, yaxud qonaq evləri;
- cins atlarının sərgisinin, baxış və satış hərraclarının keçirilməsi üçün xüsusi manepli pavilyon;
- tamaşaçılar və işçi heyəti üçün yeməqxana və istirahət yerləri;
- inzibati bina və tədris mərkəzi;
- qaçışa start verilməsi üçün xüsusi mexanizm (start - boks);
- atdaşıyan xüsusi avtomaşınlar, suçiləyən və yük avtomaşınları, yolların işlənilməsi üçün traktorlar, əkin və hamarlama işlərinə lazım olan mexanizmlər;
- cıdır yarışlarının idarə olunması üçün telsiz əlaqə sistemi, foto-finiş, elektron tablo, video, audio və kompyuter sistemləri.

2.5.2. Manepli cıdırlarda və stipl-çez yarışlarında marşrut boyu xüsusi maneələr quraşdırılır və yarışdan sonra götürülür.

2.5.3. Cıdır meydanının bütün istehsalat sahələri üzrə su, kanalizasiya, elektrik, yanğın əleyhinə, rabitə sistemləri qurulmalıdır.

2.5.4. Cıdır meydanının ərazisində onun əsas fəaliyyəti üçün tələb olunan istehsalat və yardımçı binalardan, qurğu və avadanlıqlardan başqa, digər təyinatlı obyektlərin yerləşməsinə və fəaliyyətinə yol verilmir.

2.5.5. Cıdır meydanının ümumi sahəsi hər tərəfdən hasara alınmalı, əsas və əlavə giriş qapılarında dezobaryerlər qoyulmalıdır.

3. Cıdır yarışlarında iştirak edən şəxslər

3.1. Hakimlər Kollegiyası

3.1.1. Hakimlər Kollegiyasının üzvləri aşağıdakılardan ibarətdir:

- a) Baş Hakim;
- b) Hakim;
- c) Handikaper;
- ç) Padok hakimi;
- d) Start hakimi;
- e) Start hakiminin köməkçiləri;
- ə) Fotofiniş hakimi;
- f) Baytar həkimi;
- g) Tərəzi hakimi.

3.1.2. “Azərbaycan Respublikasında keçirilən cıdır yarışlarının iştirakçılarının ixtisasının artırılması üzrə proqram” çərçivəsində təşkil olunan kursları müvəffəqiyyətlə başa vuran 18 (on səkkiz) yaşı tamam olmuş şəxslər Hakimlər Kollegiyasına üzvlük üçün namizəd ola bilər.

3.1.3. Hakimlər Kollegiyasına üzv olmaq üçün “Azərbaycan Respublikasında keçirilən cıdır yarışlarının iştirakçılarının ixtisasının artırılması üzrə proqram” çərçivəsində təşkil olunan kursları müvəffəqiyyətlə başa vuran namizədlərin siyahısı ARAF-ın baş katibi tərəfindən ARAF-ın prezidentinə təqdim olunur.

3.1.4. Hakimlər Kollegiyasının üzvləri hər mövsümün əvvəlində ARAF-ın prezidenti tərəfindən təyin edilir.

3.1.5. Hakimlər Kollegiyasının üzvləri təyin olunduqları mövsümün sonunadək ARAF tərəfindən qeydiyyatla alınır və lisenziya ilə təmin edilir.

3.1.6. Xüsusi riskli vəzifə kimi qiymətləndirilən Start hakiminin köməkçiləri ARAF tərəfindən fərdi qəza sığortası ilə təmin olunur.

3.2. At sahibi:

3.2.1. Bu qaydaların 3.2.5.-ci bəndinin alt bəndlərində göstərilən tələblərə cavab verən hər bir Azərbaycan Respublikası vətəndaşı at sahibi olmaq hüququna malikdir.

3.2.2. At sahibi olmaq istəyən xarici vətəndaşlar üçün xüsusi şərtlər Azərbaycan Respublikası Atçılıq Federasiyasının Prezidenti tərəfindən müəyyən edilir.

3.2.3. At sahibi ilə ARAF arasındakı münasibətlər imzalanan müqaviləyə əsasən tənzimlənir.

3.2.4. At sahibi hüquqi və ya fiziki şəxs ola bilər.

3.2.5. At sahibi olmaq üçün tələb edilən göstəricilər:

- a) Azərbaycan Respublikası vətəndaşı olmaq;
- b) 18 (on səkkiz) yaşdan yuxarı olmaq;
- c) Azərbaycan Respublikası Atçılıq Federasiyasının Nizamnaməsinə əsasən hər hansı üzvlük formasından birinə sahib olmaq;
- ç) Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin hər hansı bəndinə əsasən cəza çəkməmiş olmaq;
- d) Hakimlər Kollegiyasının və Appellyasiya Komissiyasının üzvü olmamaq;
- e) Sahibi olduğu atların aylıq xərclərini ödəmək üçün maddi vəsaitlərin mövcudluğunu təsdiq edən sənədi təqdim etmək;
- ə) Atın (atların) sahibi olduğunu təsdiq edən sənədi (at pasportu, alqı-satqı müqaviləsi və s.) təqdim etmək;

3.2.6. At sahibliyi federasiya tərəfindən 2 (iki) il müddətinə verilir.

3.2.7. At sahibi ARAF-ın Prezidenti tərəfindən təsdiq edilir.

3.3. Məşqçi:

3.3.1. Azərbaycan Respublikasında keçirilən cıdır yarışlarında məşqçi olmaq üçün ARAF tərəfindən verilən lisenziyaya sahib olmaq vacibdir.

3.3.2. “Azərbaycan Respublikasında keçirilən cıdır yarışlarının iştirakçılarının ixtisasının artırılması üzrə proqram” çərçivəsində təşkil olunan kursları müvəffəqiyyətlə başa vuran 18 (on səkkiz) yaşı tamam olmuş şəxslər məşqçi lisenziyası ilə təmin edilir. Bu kursa xarici vətəndaşlar da qatıla bilər.

3.3.3. 1 Yanvar 2010-cu ilədək Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi tərəfindən verilən məşqçi vəsiqələri ARAF tərəfindən qəbul olunur.

3.3.4. Məşqçi eyni zamanda Apranti, Jokey və Mehtər vəzifələrində fəaliyyət göstərə bilməz.

3.3.5. “Cıdır Yarışları Təşkil edən Qurumların Beynəlxalq Federasiyası”-na üzv olan ölkələrin məşqçi vəsiqəsinə sahib olan şəxslər Azərbaycan Respublikasında keçirilən cıdır yarışlarında məşqçi kimi fəaliyyət göstərə bilər.

3.3.6. Məşqçinin ARAF tərəfindən qeydiyyatata alınması üçün aşağıdakı sənədlər tələb edilir:

a) “Azərbaycan Respublikasında keçirilən cıdır yarışlarının iştirakçılarının ixtisasının artırılması üzrə proqram” çərçivəsində təşkil olunan kursları müvəffəqiyyətlə başa vurmaq haqqında şəhadətnamə (1 Yanvar 2010-cu il tarixədək Azərbaycan Respublikası Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi tərəfindən verilən məşqçi vəsiqəsi);

- b) Ərizə;
- c) Anket (Əlavə N 11);
- ç) 2 ədəd 3x4 fotosəkil;
- d) Şəxsiyyət vəsiqəsinin surəti;
- e) Sağlamlıq haqqında arayış;
- ə) Təhsil şəhadətnaməsinin surəti.

3.3.7. Məşqçilik fəaliyyəti ARAF tərəfindən 1 (bir) il müddətinə qeydiyyatata alınır.

3.3.8. Məşqçi qeydiyyatata alındığı tarixdən etibarən 1 (bir) il ərzində bu qaydaların müvafiq bəndlərinə əsasən qayda pozuntularına yol verməzsə və ya Hakimlər

Kollegiyasının qərarlarına əsasən digər davranışlarına görə cəzalandırılmazsa növbəti il üçün təkrar qeydiyyatata alınır.

3.4. Apranti

3.4.1. Azərbaycan Respublikasında keçirilən cıdır yarışlarında apranti olmaq üçün ARAF tərəfindən verilən lisenziyaya sahib olmaq vacibdir.

3.4.2. “Azərbaycan Respublikasında keçirilən cıdır yarışlarının iştirakçılarının ixtisasının artırılması üzrə proqram” çərçivəsində təşkil olunan kursları müvəffəqiyyətlə başa vuran 16 (on altı) yaşı tamam olmuş şəxslər apranti lisenziyası ilə təmin edilir. Bu kursa xarici vətəndaşlar da qatıla bilər.

3.4.3. Aprantin ARAF tərəfindən qeydiyyatata alınması üçün aşağıdakı sənədlər tələb edilir:

a) “Azərbaycan Respublikasında keçirilən cıdır yarışlarının iştirakçılarının ixtisasının artırılması üzrə proqram” çərçivəsində təşkil olunan kursları müvəffəqiyyətlə başa vurmaq haqqında şəhadətnamə;

b) Ərizə;

c) Anket (Əlavə N 12);

ç) 2 ədəd 3x4 fotosəkil;

d) Şəxsiyyət vəsiqəsinin surəti;

e) Notarial təsdiqli valideyn razılığı (18 yaşadək);

ə) Sağlamlıq haqqında arayış;

f) Fərdi qəza sığortasını təsdiq edən sənəd;

g) Təhsil şəhadətnaməsinin surəti.

3.4.4. Apranti fəaliyyəti ARAF tərəfindən 1 (bir) il müddətinə qeydiyyatata alınır.

3.4.5. Apranti qeydiyyatata alındığı tarixdən etibarən 1 (bir) il ərzində bu qaydaların müvafiq bəndlərinə əsasən qayda pozuntularına yol verməzsə və ya Hakimlər Kollegiyasının qərarlarına əsasən digər davranışlarına görə cəzalandırılmazsa növbəti il üçün təkrar qeydiyyatata alınır.

3.4.6. Apranti yarışlarında yalnız ARAF tərəfindən qeydiyyatata alınmış Aprantilər iştirak edə bilər.

3.4.7. Apranti yarışlarında jokey iştirak edə bilməz.

3.4.8. Apranti cıdır mövsümü ərzində yalnız bir at sahibi ilə müqavilə əsasında fəaliyyət göstərə bilər.

3.4.9. Apranti müqavilə münasibətində olduğu at sahibinin icazəsi olmadan digər at sahiblərinin atlarında iştirak edə bilməz.

3.4.10. Apranti öz at sahibinə məxsus atların iştirak etmədiyi qaçışlarda istənilən at ilə iştirak edə bilər.

3.4.11. Apranti bütün yarışlarda jokeylərə təyin edilən çəkiddən 2 kq daha az çəki ilə iştirak edə bilər. Bu şərt qrup yarışlarına aid edilmir.

3.4.12. Bu qaydaların 3.1.-ci bəndinə əsasən keçirilən istənilən statuslu cıdır yarışlarında 25 (iyirmi beş) dəfə birincilik əldə edən Apranti Jokey adına layiq görülür.

3.4.13. Qrup 2 yarışlarında 3 (üç) dəfə birincilik əldə edən Apranti Jokey adına layiq görülür.

3.4.14. Qrup 3 yarışlarında 5 (beş) dəfə birincilik əldə edən Apranti Jokey adına layiq görülür.

3.5. Jokey

3.5.1. Azərbaycan Respublikasında keçirilən cıdır yarışlarında jokey olmaq üçün ARAF tərəfindən verilən lisenziyaya sahib olmaq vacibdir.

3.5.2. Jokeyin ARAF tərəfindən qeydiyyatata alınması üçün aşağıdakı sənədlər tələb edilir:

a) “Azərbaycan Respublikasında keçirilən cıdır yarışlarının iştirakçılarının ixtisasının artırılması üzrə proqram” çərçivəsində təşkil olunan kursları müvəffəqiyyətlə başa vurmaq haqqında şəhadətnaməyə əsasən Apranti olaraq bu qaydaların 3.3.12., 3.3.13., 3.3.14.-cü bəndlərinin tələblərinin yerinə yetirilməsi haqqında sənədlər (31 Dekabr 2015-ci il tarixədək ARAF tərəfindən təşkil olunan cıdır yarışlarında jokey qismində iştirak edən şəxslər istisna olaraq Jokey fəaliyyətlərini davam etdirirlər);

b) Ərizə;

c) Anket (Əlavə N 8);

ç) 2 ədəd 3x4 fotosəkil;

d) Şəxsiyyət vəsiqəsinin surəti;

e) Sağlamlıq haqqında arayış;

ə) Fərdi qəza sığortasını təsdiq edən sənəd;

3.5.3. Jokey fəaliyyəti ARAF tərəfindən 1 (bir) il müddətinə qeydiyyatata alınır.

3.5.4. Jokey qeydiyyatata alındığı tarixdən etibarən 1 (bir) il ərzində bu qaydaların müvafiq bəndlərinə əsasən qayda pozuntularına yol verməzsə və ya Hakimlər Kollegiyasının qərarlarına əsasən digər davranışlarına görə cəzalandırılmazsa növbəti il üçün təkrar qeydiyyatata alınır.

3.6. Mehtər

3.6.1. Azərbaycan Respublikasında keçirilən cıdır yarışlarında Mehtər olmaq üçün ARAF tərəfindən verilən lisenziyaya sahib olmaq vacibdir.

3.6.2. “Azərbaycan Respublikasında keçirilən cıdır yarışlarının iştirakçılarının ixtisasının artırılması üzrə proqram” çərçivəsində təşkil olunan kursları müvəffəqiyyətlə başa vuran 18 (on səkkiz) yaşı tamam olmuş şəxslər Mehtər lisenziyası ilə təmin edilir. Bu kursa xarici vətəndaşlar da qatıla bilər.

3.6.3. Mehtərin ARAF tərəfindən qeydiyyatata alınması üçün aşağıdakı sənədlər tələb edilir:

a) “Azərbaycan Respublikasında keçirilən cıdır yarışlarının iştirakçılarının ixtisasının artırılması üzrə proqram” çərçivəsində təşkil olunan kursları müvəffəqiyyətlə başa vurmaq haqqında şəhadətnamə;

b) Ərizə;

c) Anket (Əlavə N 13);

ç) 2 ədəd 3x4 fotosəkil;

d) Şəxsiyyət vəsiqəsinin surəti;

e) Sağlamlıq haqqında arayış;

- ə) Fərdi qəza sığortasını təsdiq edən sənəd;
- f) Təhsil şəhadətnaməsinin surəti.

3.6.4. Mehtər fəaliyyəti ARAF tərəfindən 1 (bir) il müddətinə qeydiyyatata alınır.

3.6.5. Mehtər qeydiyyatata alındığı tarixdən etibarən 1 (bir) il ərzində bu qaydaların müvafiq bəndlərinə əsasən qayda pozuntularına yol verməzsə və ya Hakimlər Kollegiyasının qərarlarına əsasən digər davranışlarına görə cəzalandırılmazsa növbəti il üçün təkrar qeydiyyatata alınır.

4. Cıdır yarışlarının statusu və onların keçirilməsi rəqlamenti

4.1. Azərbaycan Respublikasında keçirilən cıdır yarışları statuslarından asılı olaraq aşağıdakı qaydada təsnif edilir.

- 4.1.1. Start (starter)
- 4.1.2. Meyden (maiden)
- 4.1.3. Şərtli (condition)
- 4.1.4. Handikap (handicap)
- 4.1.5. Listed (listed)
- 4.1.6. Qrup 3
- 4.1.7. Qrup 2
- 4.1.8. Qrup 1
- 4.1.9. Beynəlxalq dəvətnaməli (invitational)
- 4.1.10. Apranti

4.2. İstənilən statuslu cıdır yarışları üçün mükafat məbləği hər il ARAF tərəfindən müəyyən edilir və iştirakçılarla bağlanan müqavilələr vasitəsi ilə reallaşdırılır.

4.3. Minimal çəki yükü 48 kq., maksimal isə 66 kq. müəyyən olunur. (Əlavə N 4)
Handikap olan yarışlarda minimal və maksimal çəki yükü handikap hakimi tərəfindən müəyyən edilir.

4.4. Madyanlar erkək və axta atların iştirak etdiyi cıdır yarışlarında 2 kq az çəki aparır. Bu cür cıdır yarışlarında axta atlar da erkəklərlə eyni çəki aparır.

4.5. Müxtəlif yaş və yarış imkanlarına malik olan atların qələbə şanslarını bərabərləşdirmək məqsədilə çəki handikapından istifadə edilir.

4.6. Reyting xallarının müəyyən edilməsi ARAF-ın handikap hakimi tərəfindən həyata keçirilir.

4.7. Bütün cıdır yarışlarında aprantilərin çıxış etdikləri atlar əsas çəkiddən 2 kq az çəki aparırlar.

4.8. Cıdır yarışları aşağıdakı yaş və məsafə diapazonunda keçirilir:

- 2 yaş: 800-1600 metr
- 3 yaş: 1000-2800 metr
- 4 və yuxarı yaş: 1000-4000 metr

4.9. Atın yaşı doğrulduğu ilin yanvar ayının 1-dən hesablanır.

4.10. 2 yaşlı İngilis atları cıdır yarışlarına doğrulduğu ilin iyun ayının 15-dən tez buraxılmır.

- 4.11. Həmin cinslərdən olan 3 yaşlı atlar 1000 metrdən 1600 m-ə qədər diapazonda məsafələr üzrə 4 və yuxarı yaş atlarla birgə 15 iyundan tez olmamaqla yarışa bilər.
- 4.12. Qarabağ, Dilbaz və Ərəb cinsindən olan atlar cıdır yarışlarına 3 yaşdan tez buraxılmaz.
- 4.13. Bütün yaş qruplarından olan atlar bir gündə yalnız bir cıdırda start ala bilərlər.
- 4.14. Bir ay ərzində 2 yaşlı atlar üçün maksimal startların miqdarı 2 dəfədən, 3 və yuxarı yaşlı atlar üçün 3 dəfədən çox olmamalıdır.
- 4.15. Atın sağlamlığına zərər yetirə bilən hər hansı amil müəyyən edilərsə səlahiyyətli baytar həkimi atın məşqini və yarışlarını dayandıra bilər.

5. Appellyasiya

- 5.1. Cıdır yarışlarında iştirak edən şəxslər (at sahibləri, məşqçilər, apranti və jokeylər, mehtərlər və s.) Hakimler Kollegiyasının onun haqqında çıxardığı qərarla razılaşmadığı halda, həmin qərarın qəbul edildiyi gündən etibarən 5 (beş) iş günü ərzində Appellyasiya Komissiyasına müraciət edə bilər.
- 5.2. Appellyasiya Komissiyasının tərkibinin müəyyən edilməsi ARAF-ın Prezidentinin səlahiyyətlərinə daxildir.
- 5.3. Appellyasiyaya müraciətlər yazılı şəkildə, müəyyən edilmiş 50 (əlli) manat dəyərində depozitin ARAF-ın hesabına köçürülməsi barədə sənədin əlavə edilməsi ilə qəbul edilir.
- 5.4. Appellyasiya şikayətinə müraciətin qəbul olunduğu andan 10 (on) iş günü ərzində baxılır.
- 5.5. Appellyasiya Komissiyası tərəfindən müraciət edən şəxsin leyhinə qərar qəbul edildiyi halda depozit onun hesabına geri qaytarılır.
- 5.6. Hakimler Kollegiyasının qərarı qüvvədə saxlanılırsa depozit qaytarılmaz.

6. Mükafat fondunun formalaşdırılması və bölünməsi

6.1. Azərbaycan Respublikasında cıdır yarışlarına təsis edilən mükafat fondu ölkə atçılığına birbaşa yönəldilən investisiya hesab edilməklə, aşağıdakı mənbələrdən formalaşa bilər:

- Dövlət büdcəsindən ayrılmalar hesabına;
- Azərbaycan Respublikası Milli Olimpiya Komitəsinin hesabından;
- ARAF-ın və ya onun üzvlərinin hesabından;
- Cıdır-şans (totalizator) və lotoreya oyunlarından;
- Sponsorlardan;
- Cıdır yarışlarında iştirak edən şəxslərin (at sahibləri, məşqçilər, apranti və jokeylər, mehtərlər və s.) üzvlük haqqı, ianələr, icarə haqları və s. hesablarından.

6.2. Sponsorlar üçün ARAF-la bağlanan müqavilədə nəzərdə tutulan qaydada imtiyazlar müəyyən edilə bilər. Lakin bu imtiyazlar atların cıdır yarışlarında iştirakı və mükafatın bölünməsi prinsiplərinə şamil edilə bilməz.

6.3. Ənənəvi mükafatların oynanılmasına, formalaşmasına zəmanətli sponsorluq edən şəxsə həmin mükafatın onun adı ilə adlandırılmasına, yaxud onun təklif etdiyi adın əlavə edilməsinə yol verilir.

6.4. Formalaşan mükafat fondu ARAF-ın hesabına daxil edilməklə, müstəsna olaraq, qalib iştirakçıların uduş məbləğlərinin, hakim və digər xidmətçi personallarının əməyinin ödənilməsinə yönəldilir.

6.5. Düz və maneəli cıdırlarda mükafat fondu aşağıdakı qaydada bölünür (Ümumi məbləğdən faiz hesabı ilə):

- 7 atın iştirak etdiyi cıdır yarışlarında:

1-ci yer	50%
2-ci yer	30%
3-cü yer	20%
- 8-11 atın iştirak etdiyi cıdır yarışlarında:

1-ci yer	50%
2-ci yer	25%
3-cü yer	15%
4-cü yer	10%
- 12 və daha çox atın iştirak etdiyi cıdır yarışlarında:

1-ci yer	50%
2-ci yer	25%
3-cü yer	15%
4-cü yer	7%
5-ci yer	3%

6.6. Qrup 1, Qrup 2 və Qrup 3 statuslu qaçışlarda mükafat fondu aşağıdakı qaydada bölünür (Ümumi məbləğdən faiz hesabı ilə):

- 8-11 atın iştirak etdiyi cıdır yarışlarında:

1-ci yer	50%
2-ci yer	25%
3-cü yer	15%
4-cü yer	7%
5-cü yer	3%
- 12 və daha çox atın iştirak etdiyi cıdır yarışlarında:

1-ci yer	45%
2-ci yer	25%
3-cü yer	15%
4-cü yer	8%
5-ci yer	4%
6-cı yer	3%

6.7. Beynəlxalq dəvətnaməli (invitational) cıdırlarda mükafat bölgüsü Cıdır Yarışları Təşkil edən Qurumların Beynəlxalq Federasiyasının (İFHA) qaydalarına əsasən həyata keçirilir.

6.8. Mükafatın oynanılması zamanı bir və ya bir neçə atın cıdırdan çıxarılması mükafat məbləğinə və uduş yerlərinin miqdarına təsir etməməlidir.

6.9. Mükafat məbləği at sahibləri, məşqçilər, və apranti və jokeylər arasında aşağıdakı qayadada bölünür: (uduş məbləğindən faiz hesabı ilə):

- at sahibi - 80%
- məşqçi - 10%
- apranti və ya jokey - 10%

6.10. Mükafat məbləğindən at sahibi, məşqçi, və apranti və jokey üçün ayrılmış hissə həmin şəxslərin hesablarına ARAF tərəfindən birbaşa köçürülür və ya nağd ödənilir.

6.11. At sahibi məşqçi, apranti və jokey üçün nəzərdə tutulan məbləği artırma bilər.

6.12. ARAF tərəfindən cıdır yarışlarında xüsusi fərqlənən atların yetişdiricilərinə əldə etdikləri seleksiya nailiyyətlərinə görə əlavə mükafat ~~ayrı~~ ayrılma bilər.

6.13. 7 (yeddi) -dən az atın yazıldığı qaçışlar ləğv edilir.

6.14. Qrup 1, Qrup 2, Qrup 3 və Beynəlxalq dəvətnaməli (invitational) qaçışlar ən azı 8 (səkkiz) atın iştirakı ilə keçirilir.

6.15. Bütün qaçışlarda baytarlıq səbəbindən yalnız 1 (bir) atın çıxarılması ilə müəyyən olunmuş minimal həddən 1 (bir) at aşağı sayla qaçışın keçirilməsinə icazə verilir.

7. Cıdır yarışlarında rekordların qeydə alınması

7.1. Azərbaycan Respublikasının cıdır meydanlarında atçılıq təsərrüfatlarına və at sahiblərinə məxsus olan cins atların maneəsiz cıdırlarda əldə etdikləri rekordlar ölkə rekordu kimi qeydə alınır.

7.2. Cıdırlarda rekordlar yalnız müvafiq mükafat üzrə əvvəlki rekorddan üstün nəticə əldə olunduğu halda qeydə alınır.

7.3. Sovetlər birliyi dövründə Azərbaycanda doğulmuş və sınaqdan keçmiş atlar tərəfindən əldə olunmuş ümumittifaq və respublika rekordları müvafiq olaraq Azərbaycan Respublikasının (ölkə) rekordları sayılır.

7.4. Ölkə rekordları içərisində əsas məsafələrə ən yüksək göstərici üzrə əldə edilən rekord mütləq rekord kimi qəbul edilir.

7.5. Aşağı yaş qrupuna aid olan atların əldə etdikləri rekordlar, yuxarı yaş qrupuna aid olan atlar üçün də rekord sayılır.

7.6. Dişi atlar üzrə əldə edilmiş rekordlar (əgər onların rekordları aşağı olubsa), erkək atlar üçün də rekord sayılır.

7.7. Cıdır meydanlarında əldə olunmuş bütün rekordlar ARAF tərəfindən qeydə alınır. Rekord əldə edən şəxslər (at sahibi, məşqçi, jokey) əlavə olaraq mükafatlandırılma bilər.

7.8. Hakimler Kollegiyası rekordun əldə olunmasına dair tərtib edilən protokolda aşağıdakıları qeyd edir:

- cıdırin keçirildiyi yer;
- rekordun əldə olunması tarixi və vaxtı;
- atın ləqəbi, cinsi, cinsiyyəti, rəngi, doğulduğu il və yer;

- sahibi;
- qaçışın sırası;
- apranti və ya jokeyin adı və soyadı;
- müəyyən edilmiş və 500 metrlik hissələr üzrə sürət;
- təzələnen rekord haqqında qeyd;
- havanın və cıdır yolunun vəziyyəti;
- cıdır yolunun uzunluğu;
- saniyə ölçənlərin yoxlanması haqqında məlumat.

7.9. Ölkə rekordlarının əldə olunması barədə tərtib olunan protokol rekordun əldə olunduğu tarixdən sonra 1 (bir) ay ərzində təsdiq edilir.

7.10. Məsafənin ayrı-ayrı hissələrindəki sürət rekord kimi qeydə alınmır.

7.11. Yerli rekordların əldə olunmasına görə mükafatlandırma müvafiq protokola əsasən verilir.

7.12. Bir cıdır günündə və ya bir cıdırda iki və daha artıq atla rekord əldə olunarsa, bu zaman mükafatın məbləği həmin atlar arasında bərabər bölünür.

8. Atların cıdır yarışlarına yazılması

8.1. “Beynəlxalq dəvətnaməli” statusuna malik cıdırlardan başqa, digər cıdır yarışlarına atların yazılışı aşağıdakı mərhələlərdən keçir:

- Azərbaycan Derbisinə - nominasiya (yarışa 3 aydan gec olmamaqla vaxt qalmış); təsdiqnamə N1 (yarışa azı 2 ay qalmış); təsdiqnamə N2 (yarışa azı 1 ay qalmış); iştirak haqqı ödənilərək starta yazılış (yarışa azı 15 gün qalmış)
- Qalan ənənəvi mükafatlar - nominasiya (yarışa 1 aydan gec olmamaqla vaxt qalmış), iştirak haqqı ödənilərək starta yazılış (yarışın keçirilməsinə azı 15 gün qalmış)
- Qalan mükafatlara - iştirak haqqı ödənilərək starta yazılış (yarışın keçirilməsinə azı 7 gün qalmış)

8.2. Atların istənilən ödənişli yarışlara yazılışının ümumi məbləği ümumi mükafat fondunun 1 % -dən az olmamalıdır.

8.3. At ənənəvi mükafata 8.1-ci bənddə qeyd edilmiş müddətdən etibarən ən çoxu 7 gün ərzində yazıla bilər. Bu əlavə yazılış hesab olunur. Əlavə yazılışın iştirak haqqının məbləği ümumi mükafat fondunun 20 % -ni təşkil edir.

8.4. Atın qaçışa yazılışı məşqçi və ya at sahibi tərəfindən həyata keçirilir. Bu zaman onun sifarişi tərəflər üçün hüquqi əsas və atın cıdır hazırlarına zəmanət kimi qəbul edilir.

8.5. Cıdır yarışlarına yazılmış at baytarlıq səbəbi istisna olmaqla (baytar həkimin rəyi əsasında), digər səbəblərdən yarışdan çıxarıla bilməz.

8.6. Cıdır yarışına yazılmış at, baytarlıq səbəbindən qaçışdan çıxarılsa, növbəti yarışa 10 təqvim günündən tez olmamaq şərti ilə yazıla bilər.

8.7. Cıdır iştirakçılarının start nömrələri püşkatma yolu ilə müəyyən olunur.

8.8. Püşkatmadan sonra cıdırda hər hansı düzəliş aparıla bilməz.

8.9. Əgər hər hansı qaçışa start boks yerlərinin sayından artıq at yazılırsa bu halda reyting xallarına əsasən iştirakçıların maksimal sayı müəyyən edilir.

8.10. İdentifikasiya sənədi (pasport) və mikroçipi olmayan atların cıdır yarışlarına yazılmasına yol verilmir.

9. Mükafatlandırma mərasimi

9.1. Bütün ənənəvi mükafatların oynanılmasında qaliblərin şərəfinə mükafatlandırma mərasimi keçirilir.

9.2. Mükafatlandırma mərasimində məşqçilər, aprantilər, jokeylər, at sahibləri (yaxud onların nümayəndələri) və qaçışda qalib gəlmiş at iştirak edir.

9.3. Mükafatlandırma mərasimində iştirak etməmək və mərasimə gecikmək bu Qaydaların pozulması halı kimi qəbul edilir.

10. Cıdır proqramları

10.1. Cıdır yarışlarına atların yazılışının başa çatması ilə növbəti cıdır günü üçün rəsmi sənəd hesab edilən cıdır proqramı hazırlanır.

10.2. Proqram kitabça şəklində dərc olunur. Proqramın üz qabığında ARAF-ın loqotipi və onun tam adı, cıdır meydanının adı, proqramın sıra nömrəsi, sınaq tarixi və başlanğıc vaxtı göstərilir.

10.3. Proqramda hər bir qaçış üzrə sıra nömrəsi, başlanğıc vaxtı (saat, dəqiqə), mükafatın adı, məbləği, hər bir uduş yerinin məbləği, cıdırın məsafəsi öz əksini tapır.

10.4. Proqramda eyni zamanda sürətli məşq (qalop) günlərinin nəticəsi olaraq həmin gün yolun vəziyyəti, hava şəraiti, məsafə, apranti və ya jokeyin adı, sürəti və sairə göstərilə bilər.

10.5. Qaçışda iştirak edən hər bir atın start nömrəsi, adı, rəngi, cinsiyyəti (erkək, madyan və axta atların birgə iştirak etdiyi cıdırlarda), doğum ili (müxtəlif yaş qrupuna malik atların birgə çıxışı zamanı), nəsli (ata və ananın adı), doğulduğu yer, at sahibi, reytingi və cıdır mövsümü ərzində tutduğu mükafat yerlərinin sayı proqramda öz əksini tapır.

10.6. Məşqçinin adı və soyadı proqramda qeyd olunur.

10.7. Apranti və ya Jokeyin adı və soyadı, kamzol və dəbilqənin rəngi (simvolik şəkli) proqramda qeyd olunur.

10.8. Proqramda aparılan dəyişiklik barədə cıdır günü elan olunur.

10.9. Proqramda əvvəlki cıdır gününün nəticələri dərc edilə bilər.

11. Cıdır iştirakçılarının geyimləri və təchizatı

11.1. Aprantilər və Jokeylər xüsusi kamzol (köynək) və müdafiə jileti, çəkmələr, ağ bric (şalvar), kartuzla örtülmüş dəbilqə və müdafiə eynəyi geyinməlidirlər.

11.2. Aprantilər və Jokeylərin kamzol və kartuzlarının forması, rəngi təsdiq edilmiş nümunələrdən kənara çıxmamalıdır. **(Əlavə N 5)**

11.3. Apranti, Jokey və atın sağlamlığına təhlükə yarada biləcək nallardan istifadə edilməsinə yol verilmir. **(Əlavə N 6)**

11.4. Hər bir qaçışdan əvvəl aprantilərin və jokeylərin geyimlərinə və təhcizatına padok hakimi nəzarət edir. Qəbul edilmiş qaydalara uyğun gəlməyən geyim və digər ləvazimatlarla təchiz olunmuş aprantilər və jokeylər padok hakiminin qərarı ilə yarışdan kənarlaşdırıla bilər.

11.5. Atın mövcud qaydalara uyğun, təhlükəsiz və etibarlı yəhərlənməsi, yüyən, tapqır, tərlik, üzəngi və digər aksesuarlarla düzgün təchiz edilməsi üzərində məsul şəxs məşqçi hesab olunur.

11.6. At təqdimata sığorta kəməri (trok) və ikinci örkən olmadan buraxılmır.

11.7. Qamçının ucunda yumuşaq dəri ucluq olmalıdır. Dəri ucluğu ilə bir yerdə qamçının uzunluğu 75 sm – dən çox olmamalıdır. Atın bədənində iz buraxan qamçıdan istifadə edilməsi qadağandır.

11.8. At üçün istifadə olunan gözlük və başlığın forması təsdiq olunan nümunələrə uyğun olmalıdır. **(Əlavə N 7)**

12. Apranti və Jokeyin çəkisinə və ümumi vəziyyətinə nəzarət

12.1. Atın yəhərlənməsindən əvvəl tərəzi hakimi apranti və ya jokeyin çəkisini yoxlayır.

12.2. 48 kq və bundan az çəki yükü aparan apranti və ya jokeyə at sahibinin razılığı ilə bu Qaydalarda nəzərdə tutulduğundan daha artıq çəki aparılmasına (lakin 2 kq – dan çox olmamaqla, 0,5 kq dəqiqliyi ilə) icazə verilir.

12.3. Çəkinin çatışmayan hissəsi xüsusi ağırlıq vasitəsilə tamamlana bilər.

12.4. Kənar şəxslər tərəzi quraşdırıldığı və apranti və jokeyin hazırlaşdığı otağa buraxılmır.

12.5. Apranti və jokeylər aşağıda qeyd olunan qadağan edilmiş maddələrin təsiri altında olduqda cıdırı buraxılmır:

- alkaqol 0,25 mq/l qatılığında spirtli içkinin xüsusi cihaz vasitəsilə nəfəsin yoxlanılması ilə ;
- reaksiyanın dəyişməsinə səbəb ola bilən psixo – yaxud neyrotrop maddələr (morfin, kokain, nəşə, marixuana, tiryək və s.) ;
- psixotropik və anotropik maddələr;
- müxtəlif stimullaşdırıcılar (amfetaminlər);
- barbituratlar;
- benzodiazepinlər;
- kannabinoidlər;
- diuretiklər;
- betabloklar;
- anaestetiklər;
- əzələ rahatlaşdırıcı maddələr;
- sedativ maddələr;

- qammahidroxiбутрат (бутанедиол, гаммабутролактон);
- лисергик асид диетиламид.

12.6. Əgər apranti və jokeyin adekvat vəziyyəti ilə əlaqədar şübhə yaranarsa, Hakimler Kollegiyası təxirəsalmadan tibbi muayinə təyin etməklə onu yarışdan kənarlaşdırma bilər.

12.7. Qadağan edilmiş vasitələr iki nümunə əsasında yoxlanılır. Analiz müsbət nəticə göstərsə, apranti və jokey haqqında müvafiq tədbir görülür.

12.8. Qadağan edilmiş vasitə aşkar olunmadığı halda sanksiya tətbiq edilmir.

13. Startqabağı qaydalar.

13.1. Birinci qaçışın başlamasına 30 dəqiqə qalmış Hakimler Kollegiyası cıdırın açılışını elan edir.

13.2. Proqramda edilən bütün dəyişikliklər cıdırın başlanmasına 30 dəqiqə qalmış tamaşaçılara elan olunur.

13.3. Proqram üzrə hər qaçışa 20 dəqiqə qalmış qaçışda iştirak edən atlar ləvazimatının, start nömrəsinin, mikroçipinin yoxlanması üçün padoka çıxarılır.

13.4. İdentifikasiya məlumatlarının uyğunsuzluğu, atın ləvazimatı, apranti və jokeyin geyim aksesuarları lazımı tələblərə cavab verməməsi halında padok hakiminin məlumatına əsasən Hakimler Kollegiyasının qərarı ilə iştirakçı qaçışdan kənarlaşdırılır.

13.5. Apranti və jokeyin dəyişdirilməsi barədə yalnız Hakimler Kollegiyası qərar çıxara bilər.

13.6. Atın yəhərlənməsi yalnız bunun üçün xüsusi ayrılmış yerdə (atların yəhərlənmə sahəsi) həyata keçirilir.

13.7. Cıdır yarışından əvvəl apranti və jokeylər tibbi yoxlanışdan keçirlər.

13.8. İştirakçı cıdır yarışına çıxan zaman yəhərin sağ və sol tərəfində proqramda qeyd olunmuş start nömrəsi olmalıdır.

13.9. Starta 10 dəqiqə qalmış iştirakçılar təqdimat üçün cıdır yoluna çıxırlar.

13.10. Qaçışda iştirak etməyən atın cıdır yoluna çıxmasına yol verilmir.

13.11. Qaçışın başlamasına 5-8 dəqiqə qalmış start hakimi atların start boksa daxil olması barədə göstəriş verir.

14. Start qaydaları

14.1. Qaçışın startı mütləq şəkildə start boksdan verilir.

14.2. Start boks start xəttində quraşdırılır.

14.3. Atların bokslarda yerləşdirilməsinə start hakiminə tabe olan xüsusi geyimdə, o cümlədən qoruyucu şlem və jiletlə təmin edilmiş və təlimatlandırılmış qrup həyata keçirir.

14.4. Start hakiminin komandası ilə atlar sıra nömrəsi ilə start boskda öz yerlərini tuturlar. Narahat və sərt temperamentli atlar padok hakiminin təqdimatı və Hakimler Kollegiyasının qərarı əsasında boksa sonuncu olaraq salınır.

- 14.5. Atların bokslara salınmasına 10 dəqiqədən çox vaxt sərf edilməməlidir. Bu müddət ərzində boksa daxil olmayan at və ya atlar yarışdan kənarlaşdırılır.
- 14.6. Bütün iştirakçılar start boksa öz yerlərini tutduqdan və boksların qapıları bağlandıqdan sonra start verilir.
- 14.7. Start hakimi müvafiq ötürücü vasitə ilə boksları açır.
- 14.8. Yarış iştirakçısı hər hansı gözlənilməz hadisə, o cümlədən atın boksdan çıxması, yaxud kənara atılması ilə startda qalmış hesab edilir.
- 14.9. Qaçışın bütün iştirakçıları start qaydalarına və start hakiminin göstərişlərinə əməl etməlidirlər.
- 14.10. Start hakiminin signalı ilə, fotofiniş sistemi avtomatik olaraq işə düşür və atlar boksdan çıxdığı anda qaçış başlamış hesab edilir.
- 14.11. Əgər iştirakçılar start hakiminin signalından əvvəl starta başlayarsa, qaçış baş tutmamış hesab edilir. Bu zaman, Hakimler Kollegiyasının qərarı ilə yenidən start verilir.

15. Cıdırda sürmə qaydaları

- 15.1. Cıdırda iştirak edən apranti və jokeylər birinciliyi əldə etmək, yaxud daha yüksək mükafat yerlərindən birini tutmaq uğrunda maksimal dərəcədə mübarizə aparmalıdırlar.
- 15.2. Başlamış qaçışın iştirakçıları əsaslı səbəb olmadan cıdır yolundan çıxma bilməzlər. Cıdır yolundan çıxan apranti və ya jokey Hakimler Kollegiyasına bütün səbəbləri açıqlamalıdır.
- 15.3. Qaçış iştirakçıları start verildikdən sonra (start düz xətt boyunca verildikdə) ən azı 100 metr düz xətt üzrə hərəkət etməlidirlər. Əgər start döngədə və ya döngədən qabaq verildikdə, bu zaman cıdırın iştirakçıları 50 metr məsafəni cıdır yolunun əyri hissəsi istiqamətində paralel qət etməlidirlər.
- 15.4. Qaçışa başçılıq edən apranti və ya jokey arxasınca gələnlərdən ən azı iki at boyu aralandıqdan sonra istiqamətini dəyişə bilər. Fəniş düzünə çıxan apranti və ya jokeylər düz xətt boyunca hərəkət etməklə soldan və yaxud sağdan qaçışa başçılıq edən iştirakçını keçmək istəyənlərə maneçilik etməməlidirlər.
- 15.5. Əgər fəniş düzündə cıdır iştirakçıları bir-birinə maneçilik törədərlərsə və bu Hakimler Kollegiyası tərəfindən maneçiliyin qəsdən edilməsi kimi qəbul edilərsə, lakin nəticədə iştirakçı özünün və ya başqa iştirakçıların mövqeyini yaxşılaşdırmış olarsa, bu zaman yerlərin bölüşdürülməsində maneə yaradan iştirakçıya maneçiliyə məruz qalmış iştirakçılardan sonrakı yer verilə bilər.
- 15.6. Qaçış zamanı apranti və ya jokey öz atını yalnız yüyən vasitəsi ilə hərəkət etdirə və digər iştirakçılara maneçilik törətmədən qamçı ilə atın sağrısını vura bilər. Səbəb olmadan atı qamçı ilə bərk vurmaq qəti qadağandır. Qamçının uzunluğu 75 sm-dən artıq olmamalıdır. Fəniş xəttini keçəndən sonra qamçıdan və başqa məcbureddici vasitələrdən istifadə etmək qadağandır.
- 15.7. 2 (iki) yaşı olan atlarda çaparkən, qamçıdan və başqa məcbureddici vasitələrdən istifadə etmək qadağandır.

15.8. Cıdır zamanı atların sürülmə qaydalarının pozulmasına aşağıdakı hallar aiddir:

15.8.1. İştirakçıların bir-birini keçən zaman iki at boyunca düz hərəkət etmədən istiqamətlərini dəyişdirməsi – krossinq (qabaqkəsmə);

15.8.2. Atın digər at vasitəsi ilə sağa və ya sola sıxışdırılması;

15.8.3. İlənvari (ziq-zaq) hərəkətlərlə digər iştirakçılara maneçilik edilməsi;

15.8.4. Qabaqda gedən atın qəflətən saxlanması ilə onun arxasınca gələn iştirakçılara maneçilik edilməsi;

15.8.5. Ortada qaçan atın hər iki yandan at vasitəsi ilə sıxılması;

15.8.6. Mükafat yerlərini tutmaq üçün başqa iştirakçılara suni şəkildə köməklik göstərilməsi;

15.8.7. Atın sürətinin qəsdən azaldılması (falşspeys);

15.8.8. Müxtəlif vasitələrlə, o cümlədən rəqibin paltarından, onun atının quyruğundan tutmaqla, üzəngiləri bir-birinə keçirməklə iştirakçıya maneçilik göstərilməsi;

15.8.9. Müxtəlif vasitələrlə, o cümlədən qışqırmaqla rəqibin atının hürküdülməsi, rəqibin təhqir edilməsi.

15.9. Əgər cıdırda bir məşq bölməsindən iki və daha çox iştirakçı çıxış edərsə və onlardan biri başqa iştirakçılara qalib və mükafat yerlərini tutmaq üçün maneçilik edərsə, bununla da komanda yoldaşı qalib gəlmək üçün öz mövqeyini yaxşılaşdırarsa, bu zaman həmin məşq bölməsindən çıxış edən hər iki iştirakçı mükafat yerlərindən məhrum olunurlar.

16. Cıdır qaydalarının pozulması hallarının təsnifatı

16.1. Apranti və ya jokeylər tərəfindən cıdır qaydalarının pozulması halları onların cıdırın nəticələrinə təsir dərəcəsinə, həmin halların aradan qaldırılması istiqamətində apranti və ya jokeyin cəhdinə, ağırlıq dərəcəsinə görə qruplaşdırılır.

16.2. Qaçışın nəticəsinə təsir dərəcəsinə görə qayda pozuntuları aşağıdakı qruplara bölünür:

a) nəticəyə təsir göstərənlər;

b) nəticəyə təsir göstərməyənlər.

16.3. Pozuntu halının qarşısının alınması istiqamətində apranti və ya jokeyin hərəkəti nəzərə alınaraq aşağıdakı hallar ola bilər:

a) pozuntu halına bilərəkdən yol veriləməsi;

b) pozuntu halına bilməyərəkdən yol verilməsi.

16.4. Ağırlıq dərəcəsinə görə:

a) yüngül dərəcəli (qaçışın nəticəsinə təsir göstərməyərək özünə, qaçış iştirakçılarına, ata, tamaşaçılara, cıdır meydanına zərər yetirməyən pozuntular);

b) orta ağır dərəcəli (qaçışın nəticəsinə təsir göstərərək, özünə, qaçış iştirakçılarına, ata, tamaşaçılara, cıdır meydanına qismən zərər yetirən);

c) ağır dərəcəli (məsuliyyətsiz və qərəzli hərəkət fonunda, qaçış iştirakçılarına, ata, tamaşaçılara, cıdır meydanına ciddi zərər yetirən);

16.5. Pozuntu hallarına yol verilərkən Hakimler Kollegiyası pozuntu halının dərəcəsinə müəyyən etməklə, bu halın qaçışın nəticəsinə təsir edib-etməməsini, ağırlıq dərəcəsinə qiymətləndirir.

16.6. Pozuntu halının bu Qaydaların 16.4-cü bəndində göstərilən ağırlıq dərəcəsinə uyğunluğu müəyyən edilməklə həmin Qaydaların 17.8-ci bəndində nəzərdə tutulan cəza tədbirləri tətbiq edilə bilər.

16.7. Əgər pozuntu halı yüngül dərəcəli hesab edilməklə, qaçışın nəticəsinə mənfi təsir göstərməmişdirsə, Hakimler Kollegiyası tərəfindən iştirakçının mükafat yerindən məhrum edilməsi və yaxud qayda pozuntusuna yol verən apranti və ya jokeyin (yaxud məşqçinin) ağır cəzalandırılmasına yol verilmir.

16.8. Hakimler Kollegiyası qərar qəbul edərkən ilk növbədə apranti və ya jokeyin baş verə biləcək pozuntu halının aradan qaldırılması istiqamətində maksimum səviyyədə cəhd göstərməsini nəzərə alır. Məsələn, əgər at kəskin sürətdə hərəkət istiqamətini dəyişərsə, apranti və ya jokey “itələmə” üsulundan imtina edərək hərəkət trayektoriyasını “balanslaşdırmağa” çalışmalıdır.

16.9. Apranti və ya jokeyin diqqətsizliyi və qeyri-peşakar hərəkəti fonunda yaranan pozuntu halları da bilərəkdən törədilən pozuntu halları sırasına daxil edilir.

16.10. Əgər apranti və ya jokey pozuntu halının aradan qaldırılmasına yönəlik müvafiq tədbir görməmişdirsə, bu hal da qəsdən törədilən pozuntu halı kimi qəbul edilir və iştirakçı diskvalifikasiya olunur. Bu halda apranti və ya jokey bu Qaydaların 17.8-ci bəndinə uyğun olaraq cəzalandırılır.

16.11. Əgər apranti və ya jokey pozuntu halına yol verilməməsinə maksimal dərəcədə səy göstərmişdirsə, lakin bununla belə, pozuntu baş vermişdirsə, bu hal 16.3-cü maddənin “b” bəndinə uyğun (bilməyərəkdan baş verən hal kimi) qiymətləndirilir.

16.12. Eyni zamanda, atın istiqamətinin kəskin dəyişdiyi halda apranti və ya jokey vəziyyəti dəyişməyə cəhd göstərərsə, lakin buna nail ola bilməzsə, bu hal da bilməyərəkdan baş verən yüngül pozuntu halı hesab edilir.

17. Cıdır iştirakçılarının məsuliyyəti

17.1 Apranti və ya Jokey və ya məşqçi dəfələrlə kobud və ağır dərəcəli pozuntu hallarına yol verərsə həmişəlik yarışlardan kənarlaşdırıla bilər. Bu cəza tədbirinin tətbiq edilməsi barədə qərar Hakimler Kollegiyasının təqdimatı ilə Appelyasiya Komissiyası tərəfindən qəbul edilir.

17.2. Hakimler Kollegiyası, eyni zamanda bu Qaydalarda öz əksini tapmayan, lakin cıdır yarışlarının prinsipinə uyğun gəlməyən hallara görə iştirakçıları xəbərdarlıqla məzəmmət edə bilər.

17.3. Xüsusi hallarda kobud və ağır dərəcəli pozuntu hallarına yol verən şəxsin cıdır yarışlarında iştirakına xitam verilməsi (yarışlardan kənarlaşdırılması) barədə qərar təxirə salınmadan qüvvəyə minir.

17.4. Hakimler Kollegiyasının pozuntu hallarına görə cəza tədbirləri və digər qeydləri müvafiq qaydada protokollaşdırılır.

17.5. Apranti və ya jokeyin və ya məşqçinin cıdır yarışlarında iştirakdan məhrum edilməsi barədə məlumat ARAF-ın rəsmi internet sahifəsində yerləşdirilir.

17.6. Apranti və ya Jokeylərin narkoloji nəzarətdən keçirilməsi ARAF tərəfindən cəlb olunan həkim tərəfindən həyata keçirilir. Apranti və ya jokeylərin narkoloji ekspertizadan boyun qaçırması qadağan olunan vasitələrdən istifadəyə görə müsbət rəy kimi qiymətləndirilir.

17.7. Əgər iştirakçı bir və ya bir neçə iştirakçıya maneçilik edibsə, bu zaman həmin iştirakçı növbəti və maneçilik törətdiyi atdan yaxud atlardan sonraya, lakin bu təsirə məruz qalmayan atdan əvvəlki yerə keçirilir.

17.8. Bu Qaydaların pozulması hallarına görə cəza tədbirləri:

N	Pozuntu halları	Pozuntu dərəcəsi	Görülən cəza tədbirləri	Məsul şəxs
1.	Dopinqdən istifadə	Çox kobud	6-12 ay müddətində yarışlardan kənarlaşdırılma	At sahibi və ya məşqçi
2.	Bilərəkdən məğlub olma	Çox kobud	6-12 ay müddətində yarışlardan kənarlaşdırılma	Məşqçi və ya jokey və ya apranti
3.	Komanda şəklində taktika işlətmək	Çox kobud	6-12 ay müddətində yarışlardan kənarlaşdırılma	Məşqçi və jokey və apranti
4.	Cıdırdan səbəbsiz olaraq boyun qaçırmaq	Çox kobud	1-6 ay müddətində yarışlardan kənarlaşdırılma	At sahibi və ya məşqçi və ya jokey və ya apranti
5.	Alkoqol, narkotik və digər psixotrop vasitələrdən istifadə	Çox kobud	1-6 ay müddətində yarışlardan kənarlaşdırılma	Jokey və ya apranti
6.	Jokeyin narkotik ekspertizasından boyun qaçırması	Çox kobud	3 ay müddətində yarışlardan kənarlaşdırılma	Jokey və ya apranti
7.	Cıdırda sürmə qaydalarının pozulması	Çox kobud, kobud və ya yüngül	Xəbərdarlıq, 1 (növbəti) cıdır günündən – 6 ay müddətinə qədər yarışlardan kənarlaşdırılma	Məşqçi və ya jokey və ya apranti

8.	Cıdırdan əvvəl və sonra çəki normasının pozulması	Kobud	Xəbərdarlıq, 2 cıdır günü yarışlardan kənarlaşdırılma	Jokey və ya apranti
9.	Üzrsüz səbəbdən startın qəbul edilməməsi	Kobud	1-4 cıdır günü yarışlardan kənarlaşdırılma	At sahibi və ya məşqçi və ya Jokey və ya apranti
10.	Üzrsüz səbəbdən cıdır yolundan çıxmaq	Kobud	1-4 cıdır günü yarışlardan kənarlaşdırılma	Jokey və ya apranti
11.	Qadağan edilmiş vasitələrdən, o cümlədən atın yersiz "itələnməsi" üsulundan və qamçıdan istifadə edilməsi	Kobud və ya yüngül	Xəbərdarlıq və ya 1-4 cıdır günü yarışlardan kənarlaşdırılma	Jokey və ya apranti
12.	Təltif mərasiminə gecikmə, yaxud bu mərasimdə iştirakdan imtina olunması	Yüngül	Xəbərdarlıq və ya 1 cıdır günü yarışlardan kənarlaşdırılma	Məşqçi və ya Jokey və ya apranti
13.	Start qaydalarının pozulması	Yüngül	Xəbərdarlıq və ya 1 cıdır günü yarışlardan kənarlaşdırılma	Məşqçi və ya jokey və ya apranti
14.	Kamzolun rənginin proqramda göstərilənlə uyğunsuzluğu	Yüngül	Xəbərdarlıq və ya 1 cıdır günü yarışlardan kənarlaşdırılma	Məşqçi və ya jokey və ya apranti
15.	Təqdimat qaydalarının təqdimata gecikmə, atın nömrəsiz, yaxud başqa nömrə altında təqdim edilməsi	Yüngül	Xəbərdarlıq və ya 1 cıdır günü yarışlardan kənarlaşdırılma	Məşqçi və ya jokey və ya apranti

17.9. Bu Qaydaların 17.8-ci bəndində göstərilən müddətlər pozuntu halının yol verildiyi gündən hesablanır.

17.10. Bu Qaydaların 17.8-ci maddəsində göstərilən pozuntu hallarında təqsirkar şəxsin apranti, jokey, məşqçi və ya at sahibi olmasını dəqiqləşdirmək üçün daha ətraflı araşdırma aparılmalıdır. Bu hallarda əksərən icraçılar, aprantilər, jokeylər olsalar da, onları buna sövq edən şəxsin/shəxslərin də haqqında tədbir görülməlidir.

17.11. ARAF-ın hər cıdır mövsümü üzrə təsdiq etdiyi “Alternativ təsir vasitələrinin tətbiq edilməsi haqqında” Əsasnaməyə uyğun olaraq cəza tədbiri cərimə ödənişləri ilə əvəz oluna bilər.

18. Cıdırın gedişinə nəzarət, qalib mükafatçıların müəyyən edilməsi

18.1. Cıdır yarışlarında atların qaçış sürəti 0,001 saniyə dəqiqliyi ilə fotofinişlə müəyyən edilir. Sürətin qeydə alınması üçün istifadə olunan fotofinişin dəqiqliyi cıdır mövsümünün başlamasından əvvəl Standartlaşdırma, Mertologiya və Patent üzrə Dövlət Agentliyi tərəfindən yoxlanılır.

18.2. Finişə çatan bütün atların sürəti qeydə alınır.

18.3. Atların sürəti start xəttini keçməsi anından hesablanır.

18.4. Məsafənin və onun ayrı-ayrı hissələrinin keçilmə sürəti qaçışa liderlik edən atla müəyyən edilir.

18.5. Qaçışın başa çatması birinci atın finiş xəttini keçdiyi anda fotofinişlə müəyyən edilir. Finiş xəttini birinci keçən at qalib sayılır. Qalib atın arxasınca atların finişə çatma ardıcılığını nəzərə alaraq mükafatçılar müəyyən edilirlər.

18.6. İştirakçı atların finişə çatma ardıcılığı finiş xəttinə atın “burnunun toxunması” ilə müəyyən edilir.

18.7. Qaçış başa çatdıqdan sonra mükafatçılar bir daha tərəzidə çəkirlər. Mükafat yerini tutan apranti və ya jokeyin çəkisi nəzərdə tutulan çəkiddən 0,4 kq. və ondan artıq həddə yüngül olarsa, o, həmin mükafatdan məhrum edilir.

18.8. İştirakçılar tərəfindən mükafat yerlərinin tutulması barədə apranti və ya jokeylərin çəkisi yoxlandıqdan, bütün iddialara baxıldıqdan və Hakimlər Kollegiyasının son qərarından sonra informasiya tamaşaçılara çatdırılır.

18.9 Finişə çatma anında atlar arasındakı məsafə intervalları “boy”, “boyun”, “baş”, “burun”, “çox uzaq”, “yarım boy”, “baş-baş” kimi terminlərlə ifadə olunur.

18.10 Qaçışda sürmə qaydaları pozularsa, habelə qaçışın gedişində bu Qaydaların bu və ya digər bəndi pozulmuş hesab edilərsə, qalib gələn və digər iştirakçıya qarşı iddia irəli sürülə bilər. Qeyd olunanlar və yol verilən digər pozuntular barədə məşqçi qaçış başa çatdıqdan sonra Hakimlər Kollegiyasına yazılı məlumat verir. İddia daxil olduqdan sonra dərhal baş hakim Hakimlər Kollegiyasının digər üzvləri ilə iddiaya baxır və mükafat yerlərinin yenidən müəyyən olunması və ya digər müvafiq qərar qəbul edir.

18.11 Əgər at diskvalifikasiyaya məruz qalarsa, bu zaman onun tutduğu yer ondan sonra finişə çatan ata verilir. Belə hallarda diskvalifikasiya olunmuş atın sürəti rekord kimi qəbul edilə bilməz.

18.12 Əgər iki at qaçışda finiş xəttini eyni anda (“baş-baş”) keçərsə birinci və ikinci yerlərin mükafatlarının məbləği cəmlənərək həmin atların arasında bərabər hissələrlə bölünür. Bu qayda qaçışın sonrakı yerlərini baş-baş bitirən atlar üçün də tətbiq edilir.

18.13 Əgər hər hansı səbəbdən planlaşdırılmış mükafat oynanılmırsa bu halda həmin mükafatın məbləği ARAF-ın hesabında qalır.

19. Cıdır yarışlarının təşkilatçılarının məsuliyyəti

19.1 ARAF cıdır yarışlarının keçirilməsində məsul olan digər aidiyyəti şəxslərlə bu Qaydaların, “Atçılıq Haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun və həmin Qanunun icrasını təmin edən qanunvericilik sənədlərinin tələbləri əsasında fəaliyyətlərini qururlar.

20. Doping nəzarəti

20.1 Cıdırın keçirildiyi anda atın toxumalarında, ifrazatında və digər bioloji maye porsiyalarında (ağız suyu, sidik, tər və s.) qadağan edilmiş vasitələr olmamalıdır.

20.2 Qadağan edilmiş maddələrdən istifadə edilməsi, həmin maddələrin istifadəsində bilavasitə iştirak edilməsi bu Qaydalarla pozuntu halı kimi qəbul edilir.

20.3 At sahibi və ya məşqçi cıdır günü doping-nümunənin götürülməsi tədbirləri başa çatana qədər onun məşq bölməsində olan atın qadağan edilmiş hər hansı maddənin təsiri altında olmamasına görə cavabdehlik daşıyır.

20.4 Qadağan edilmiş maddənin (maddələrin) olması tədqiq olunan atdan götürülən iki ədəd (A və B) doping-nümunələrinin əsasında müəyyən edilir. A doping nümunəsi götürüldüyü tarixdən 14 gün ərzində doping laboratoriyasına çatdırılmalıdır.

20.5 ARAF cıdırda iştirak edən istənilən atdan həmin işi vəkil etdiyi baytar həkimin vasitəsilə doping-nümunə götürülməsi barədə göstəriş verə bilər.

20.6 Məşq bölmələrində ARAF tərəfindən verilmiş və Dövlət Baytarlıq Xidməti tərəfindən razılaşdırılaraq möhürlənən baytarlıq kitabları açılır. Baytar həkimi aparılan bütün müalicə-profilaktik tədbirlər barədə kitablarda müvafiq qeydlər aparır.

20.7 Baytarlıq kitablarında bütün prosedur qaydaları üzrə aşağıdakılar öz əksini tapmalıdır:

- Atın adı;
- At sahibinin və ya onun rəsmi nümayəndəsinin adı, soyadı;
- Diaqnoz;
- Tətbiq olunan preparatın adı;
- Preparatın tətbiqi tarixi;
- Müayinə və müalicəni aparan baytar həkimin adı, soyadı və imzası;
- Məşqçinin adı, soyadı.

20.8 ARAF-ın səlahiyyətli nümayəndəsi istənilən vaxt baytarlıq kitabına baxa bilər.

20.9 Cıdır meydanında dopinq nəzarəti üçün xüsusi yer (dopinq məntəqəsi) ayrılmalıdır. Həmin məntəqəyə kənar şəxslərin daxil olması qadağan edilir.

20.10 Müalicə məqsədilə ata qadağan edilmiş dərman vasitələrindən istifadə edildiyi halda həmin at cıdır yarışına buraxılmaz.

20.11 Araşdırma zamanı məşq prosesində olan atda baytarlıq kitabında qeydə alınmayan və qadağan olunmuş maddələr sırasına daxil olan maddə aşkarlanarsa, həmin at istənilən cıdır yarışında iştirak etməkdən məhrum edilir. Diskvalifikasiya müddəti bu kimi hallar aşkar edildiyi gündən etibarən Hakimlər Kollegiyasının qərarı ilə müəyyən edilir.

20.12 Əgər atın “B” dopinq-nümunəsində anabolik steroidlər və/və ya beta-2 aqonistlər aşkar edilərsə 6 (altı) ay müddətində cadırlardan kənarlaşdırılır.

20.13 Əgər atdan cıdır günü götürülən “B” nümunəsində qadağan edilmiş maddə aşkar edilərsə dopinqin tətbiq edilməsində məsul olan şəxs tərəfindən ARAF-a qəbul edilmiş məbləğdə cərimə sanksiyası ödənilir. Sanksiya bu Qaydaların pozulmasına görə tətbiq olunan cəzanı əvəz etmir.

20.14 Əgər məşqçi və ya at sahibinin təqdimatı əsasında dopinq-nümunə atın özünü qeyri adi aparması səbəbindən götürülmüşdürsə və cıdırın nəticəsinə mənfi təsir göstərmişdirsə bu zaman bu Qaydaların 20.13-cü maddəsində göstərilən sanksiya tətbiq edilmir.

20.15 Baytar həkim istisna olmaqla cıdır günü at tövlələrinə hər hansı qadağan olunmuş maddənin və ya həmin maddənin yeridilməsi (tətbiq edilməsi) üçün istifadə olunan alətlərin gətirilməsi qadağan edilir.

20.16 İstifadəsinə icazə verilən və qadağan edilən maddələr:

20.16.1 İcazə verilən maddələr: (I Siyahı)

- infeksiya törədiciyə qarşı tətbiq edilən peyvənd kimi qəbul olunan maddələr;
- Keçid əhəmiyyətli maddələr (II Siyahı)
- Mışyak – 1 ml sidik nümunəsində 0,3 qr;
- Salitsil turşusu – 1 ml sidik nümunəsində 750 ş.qr və ya 1 ml sidik nümunəsində 6,5 ş.qr;
- Teobromin – 1 ml sidikdə 2 ş.qr;
- Dimetil sulfoksid – 1 ml sidikdə 15 ş.qr və ya 1 ml qanda 1 ş.qr;
- Kortizol – 1 ml sidikdə 1 ş.qr və ya 1 ml qanda 20-300 ş.qr;
- Peptid hormonlar və fizioloji normalar səviyyəsində analoqlar;
- Kardenin – 1 ml sidikdə 80 ş.qr və ya 1 ml qanda 1 ş.qr;
- Testesteron – 1 ml sidikdə 0,02 ş.qr (axta atda);
- Testesteron – madyanlarda 1 ml sidikdə 0,055 ş.qr (boğaz madyanlardan başqa);
- Karbon 2-oksidi – 1 l qan plazmasında 36 m.mol ;
- Metoksitiramin – 1 ml sidikdə 4 p.qr 3 – metoksitiramin;
- Boldenon – 1 ml sidikdə 0,015 n.qr (ayğırlarda) III Siyahı (Baytar nəzarəti altında infeksiya əleyhinə maddələr);

- Antibiotik maddələr və antibakterial vasitələr;
- Göbələk əleyhinə maddələr;

Parazit əleyhinə maddələr.

20.16.1.1 Göstərilən maddələr bütün proseduralar baytarlıq kitabında fiksə edilməklə dopinq nümunənin kodlaşdırılması Protokolunda öz əksini tapmalıdır.

20.16.2 İstifadəsi qadağan edilən maddələr (IV Siyahı):

- Stimullaşdırıcılar;
- Sedativ vasitələr;
- Opioidlər;
- Anaboliklər;
- Beta-2 aqonistlər;
- Diuretiklər;

Bununla belə qadağan edilir:

- Qan və qan komponentlərinin köçürülməsi;
- Sinir kəsişmələri;
- Baytar həkimin təyinatı olmadan mexaniki stimulyatorlar.

20.17 II, IV və V siyahılarda göstərilən maddələrin tətbiqi ilə aparılan müalicələri keçən atlar, yalnız həmin maddələr parçalandıqdan sonra cıdırda iştirak edə bilirlər. Bu cür müalicə kursları götürən atların məşqçiləri atlarının cıdır yarışlarında iştirak etmələri üçün dopinq laboratoriyasında dopinq-nümunəsinin götürülərək tətqiq olunması üçün ARAF-a müraciət etməlidirlər. Müraciətdə tətbiq edilən maddənin miqdarı, forması, istifadə vaxtı göstərilir. Nümunənin götürülməsinə və təhlil olunmasına lazım olan xərcləri müraciət edən tərəf ödəyir.

20.18 II Siyahıya düşən maddələrin yuxarı həddi, III Siyahıya düşən lakin baytarlıq kitabına düşməyən maddələr, habelə, IV və V siyahılara düşən maddələr dopinqdən istifadə edilmiş kimi qiymətləndirilir.

20.19 Analiz nümunələrinin götürülməsi Hakimlər Kollegiyasının müəyyən etdiyi atlardan sidik və ya qan nümunələri formasında götürülür.

20.20 Analizlərin götürülməsi və tətqiqat məqsədilə saxlanması, lazım gəldikdə digər laboratoriyalara göndərilməsi yalnız xüsusi təyinatlı birdəfəlik konteynerlər vasitəsilə yerinə yetirilir.

20.21 ARAF-ın, yaxud Hakimlər Kollegiyasının təşəbbüsü ilə təxirəsalınmaz dopinq yoxlamasına ehtiyac yaranarsa, təhlilin aparılmasına çəkilən xərclər ARAF tərəfindən ödənilə bilər. Analizin nəticəsindən asılı olmayaraq çəkilən xərclər at sahibi tərəfindən kompensasiya edilir.

20.22 Dopinq laboratoriyası tədqiqatın başa çatdırılmasından 24 saat sonra nəticəni özündə əks etdirən məktubu möhürlənmiş zərfdə ARAF-a göndərir.

20.23 Zərfin açılmasında ARAF atın sahibi (yaxud onun nümayəndəsi) və məşqçi daxil olmaqla, 3 nəfərdən ibarət şəxsin iştirakını və laboratoriyanın nəticəsinin əslinə həmin şəxslərin imza etmələrini tələb edir.

20.24 Dopinq analizinin nəticələri digər iştirakçılar üçün də açıq informasiya hesab edilir.

20.25 Doping laboratoriyası “B” nümunəsini təkrar yoxlama məqsədilə 20 gün saxlamalıdır.

20.26 Əgər “A” nümunəsində qadağan edilmiş maddə aşkar edilərsə, ARAF təxirəsalmadan bu barədə at sahibinə (yaxud onun nümayəndəsi) və məşqçiye məlumat verir. Bununla yanaşı, baytarlıq kitabında aparılmış qeydlər yoxlanılır, məşqçidən də müvafiq izahatlar alınır.

20.27 Yoxlamanın nəticəsinə uyğun olaraq, məşqçidən izahat alınması və baytarlıq kitabında müvafiq qeydlər aparılması ilə, Hakimler Kollegiyası müvafiq sanksiya tətbiq edilməsi barədə qərar qəbul edir.

20.28 Doping nümunəsinin götürülmə qaydası:

20.28.1 Məşqçi ARAF-ın və Hakimler Kollegiyasının göstərişi əsasında atı tələb olunan vaxtda nümunə götürülməsi üçün təqdim etməlidir.

20.28.2 Nümunənin götürülməsinə at sahibi (yaxud onun nümayəndəsi), məşqçi və digər şəxslər etiraz edərlərsə, yaxud hər hansı digər üsullarla maneçilik yaradarlarsa, bu barədə dərhal ARAF-a məlumat verilir.

20.28.3 Doping nəzarətdən boyun qaçırılması, qadağan edilmiş maddədən istifadə edilməsi kimi qəbul olunur.

20.28.4. Doping nümunəsi doping laboratoriyasının mütəxəssisi (yaxud bu iş müvafiq etibarnamə ilə həvalə olunmuş şəxs) tərəfindən götürülür. Nümunənin götürülməsində baytar mütəxəssis, məşqçi və at sahibi (yaxud onun nümayəndəsi), iştirak edərək tərtib olunan protokolu imzalayırlar.

20.28.5. Doping nümunəsi götürülərək 2 yerə bölünür. Nümunənin nömrələnməsi və möhürlənməsi, müvafiq sənədləşdirmə işlərinin aparılması (protokolun tərtibi və imzalanması) at sahibinin (yaxud onun nümayəndəsi) və məşqçinin iştirakı ilə həyata keçirilir.

20.28.6. Nümunənin götürülməsi üçün bildiriş təqdim olunduğu andan etibarən 60 dəqiqədən gec olmayaraq at doping nəzarətçilərinə təqdim olunmalıdır.

20.28.7 Nümunə götürülməsi üçün xüsusi konteynerlə birlikdə zərf doping laboratoriyasının nümayəndəsi tərəfindən bilavasitə nümunə götürülməzdən əvvəl açılır. Nümunə (sidik, yaxud qan) qoruyucu qapağın açılması ilə 2 konteynerə götürülür.

20.28.8 Götürülən qan nümunəsinin minimal miqdarı aşağıdakı qədər olmalıdır:

- 1-ci konteyner 100 ml,
- 2-ci konteyner 50 ml.

20.28.9 Əgər 60 dəq. ərzində nümunə götürülməsi mümkün deyilsə, venadaxili 4 ml lazıqs preparatı (təsiredici maddə furosemid) vurulmasına icazə verilir.

20.28.10 Müstəsna hallarda qan boyun venasından götürülür. Bu zaman qan nümunəsi həmin atdan götürülən digər nümunə ilə eyni nömrə daşmalıdır.

20.28.11 Toplanan biomaye konteynerlərə yerləşdirilərək orijinal qapaqlarla bağlanır, konteyner üzərində biomaye və onun götürüldüyü atın uyğunluğunu göstərən kod öz əksini tapmalıdır.

20.28.12 Kodlaşdırma protokollarının blankları yüksək dərəcəli qorunmağa ehtiyacı olan sənədlər hesab edilir.

20.28.13 Nümunənin mənsubiyyətinin identifikasiyasına xidmət edən protokol ARAF-da, Protokolun 2-ci nüsxəsi isə dopinq laboratoriyasının nümayəndəsində saxlanılır.

20.28.14 ARAF dopinq-nümunənin kodlaşdırılması protokollarının qeydiyyatı kitabına aşağıdakı məlumatları yerləşdirir:

- Nümunənin götürülmə tarixi;
- Cıdırın adı (əgər nümunə cıdır günü götürülərsə);
- Atın adı, pasport nömrəsi, mikroçip nömrəsi, cinsi, cinsiyyəti, rəngi

20.28.15. Dopinq-nümunənin götürülməsinə təşəbbüs göstərən təşkilatın, yaxud şəxsin adı:

- ARAF-ın, yaxud Hakimler Kollegiyasının göstərişinə əsasən
- At sahibinin müraciəti əsasında
- Məşqçinin müraciəti əsasında

20.28.16. Nümunənin identifikasiyası:

- Konteynerin kodu;
- Biomayenin növü (sidik yaxud qan);
- At sahibinin (onun nümayəndəsinin) soyadı, adı, imzası;
- Dopinq laboratoriyasının mütəxəssisi və yaxud onun vəkili olmuş nümayəndəsi;
- Baytar həkimin soyadı və adı;
- Məşqçinin soyadı, adı və imzası.

21. Cıdırın nəticələri barədə hesabatlar

21.1 Qaçışların nəticələri barədə əsas sənəd Hakimler Kollegiyasının üzvləri tərəfindən imzalanan protokoldur.

21.2 Qaçışların fotofiniş materialları və videoyazıları saxlanılır və arxivləşdirilir.

21.3 Qaçışların nəticələri, əsas göstəricilər növbəti cıdır proqramında yerləşdirilir.

21.4 Cıdır yarışlarında iştirak edən hər bir at üzrə ARAF-da fərdi cıdır kartları və onun elektron variantı aparılır, cıdır nəticələri ARAF-ın rəsmi internet sahifəsində yerləşdirilir.

21.5 Cıdır mövsümünün yekunlarına əsasən ARAF tərəfindən hesabat hazırlanıb, rəsmi internet sahifəsində yerləşdirilir.

22. Atların identifikasiya yoxlaması və DNT analizlərinin aparılması

22.1 Cıdır mövsümü başlamazdan əvvəl, eyni zamanda mövsüm ərzində cıdır meydanına daxil olan atlar mütləq qaydada identifikasiya yoxlamasından keçirilir.

22.2 İdentifikasiya edilməmiş, qeydiyyata alınmamış və identifikasiya sənədləri tələb olunan qaydalara cavab verməyən atlar cıdır yarışlarına buraxılmır.

22.3 İdentifikasiya yoxlamaları aşağıdakı prosedurları əhatə etməlidir:

- Pasportun olması və onun düzgün tərtib edilməsi;
- Sahiblik mənsubiyyəti;
- Atın mikroçip nömrəsi;
- Atın qrafik təsviri;
- Atın rəngi;
- Atın cinsi;
- Atın nəsil mənsubiyyətinin pasportla uyğunluğunun yoxlanması;
- Atın identik göstəricilərinin (qrafik təsviri, yazılı təsviri), cinsinin, nəsil və sahiblik mənsubiyyətinin pasportla uyğunluğunun yoxlanması;
- ARAF-ın rəsmi internet sahifəsində at haqqında məlumatın, o cümlədən əvvəlki illərdəki cıdır yarışları haqqında məlumatların (uduşları reytingi və s.) olması.

22.4 Cıdır yarışlarına təqdim olunan atların identifikasiya yoxlamaları ARAF tərəfindən yerinə yetirilir.

22.5 Atın pasportunda DNT təhlilindən keçməsi və valideyn mənsubiyyətinin təsdiqi barədə qeydlər öz əksini tapmalıdır.

22.6. DNT təhlilinin yalnız İSAG-nin (Heyvanların Genetikası üzrə Beynəlxalq Cəmiyyət) akkreditasiyası və metodikası əsasında fəaliyyət göstərən Referens statuslu laboratoriyada aparılması zəruri sayılır.

22.7. Cıdır yarışlarına qədər atın DNT təhlili başa çatmamışdırsa, ARAF tərəfindən həmin atdan biomaterial götürülərək yoxlama təşkil edilir.

22.8. Təhlilin xərcləri at sahibi tərəfindən ödənilir. Əgər DNT təhlili ARAF-ın, yaxud Hakimlər Kollegiyasının təşəbbüsü ilə aparılırsa, analizin xərcləri operativ qaydada ARAF tərəfindən həyata keçirilə bilər, lakin sonradan həmin ödəniş at sahibi tərəfindən kompensasiya edilməlidir.

22.9. DNT təhlili üçün biomaterialların götürülməsi, qablaşdırılması və laboratoriyaya göndərilməsi müvafiq referens laboratoriyanın tələbləri əsasında əvvəlcədən razılaşdırılır.

22.10. DNT analizləri üçün biomaterial olaraq atdan götürülən tük soğanağı, qan, ağzın selikli qişasından götürülən yaxma, sperma və digər canlı toxuma marker kimi qəbul olunur.

22.11. Biomateriallar laboratoriya tərəfindən göndərilmiş xüsusi plastik qablara, zərflərə və konteynerlərə yerləşdirilir.

22.12. Biomateriallar ARAF-ın mütəxəssisi (yaxud bu işin müvafiq etibarnamə ilə həvalə edildiyi şəxs) tərəfindən götürülür. Nümunənin götürülməsində at sahibi (yaxud onun nümayəndəsi), məşqçi, zoobaytar mütəxəssis iştirak edərək tərtib olunan protokolu imzalayırlar. Biomaterialın yerləşdiyi qab (plastik zərf, konteyner) həmin şəxslərin iştirakı ilə açılır və material qablaşdırıldıqdan sonra bağlanır və möhürlənir.

22.13. Tədqiq olunan atın valideynlərinin əvvəllər DNT təhlili aparılmamışdırsa və onların genotipi referens laboratoriyanın məlumat bazasında yoxdursa həmin valideyn fərdlərdən də nümunələr götürülür və laboratoriyaya göndərilir.

22.14. Əgər tədqiq olunan atın yaxud onun valideynlərinin sahibi DNT analizlərinin aparılmasından boyun qaçırırsa, yaxud buna digər üsullarla maneçilik törədərsə, həmin at cıdır yarışlarına buraxılmır.

22.15. Mübahisəli hallarda götürülən nümunə 2 yerə bölünür. ("A" və "B") Nümunələrdən biri ("A") laboratoriyaya göndərilir. "A" nümunəsi üzrə nəticələr əldə edilənə qədər "B" nümunəsi saxlanılır. Laboratoriya analizinin nəticəsi ilə at sahibi razılaşmadığı halda, "B" nümunəsi digər referens laboratoriyaya göndərilə bilər.

22.16. Biomaterial yerləşdirilən zərf (yaxud konteyner) laboratoriyanın tələblərinə uyğun şəkildə nömrələnir, onların üzərində və nümunələri müşayiət edən sifariş-protokolda aşağıdakı məlumatlar qeyd edilir:

- Atın adı, güman edilən ata və anasının adı
- Atın cinsi, cinsiyyəti, doğum tarixi, sahibinin adı
- Nümunənin götürüldüyü yer və tarix.
- Nümunəni götürən şəxslərin imzası.

23. Hakimlər Kollegiyasının hüquq və vəzifələri

23.1. Baş hakim (Hakimlər Kollegiyasının sədri):

- Cıdır qaydalarına riayət edilməsinə ümumi nəzarət edir;
- yarışdan əvvəl cıdır yolunun və Hakimlər Kollegiyasının işini təmin etmək üçün zəruri hesab edilən ləvazimatları və inventarı yoxlayır;
- Hakimlər Kollegiyasının işinə rəhbərlik edir və kollegiya üzvlərinin vəzifələrini müəyyən edir;
- Qaçış nəticələrinin protokolunu imzalayır;
- Cıdır-şans (totalizator) oyunlarının hesabatı ilə məşğul olan şöbəyə (yaxud şəxsə) mükafat yerlərinin bölünməsi, atın cıdır proqramından çıxarılması, apranti və jokeylərin dəyişdirilməsi və mərclərin qaytarılması barədə imzalanmış məlumat verir;
- Cıdır iştirakçıları, cıdırda çalışan personal tərəfindən bu Qaydaların pozulması haqqında protest izahatları və cıdırların keçirilməsi ilə əlaqədar digər ərizə və müraciətlər qəbul edilir.

Cıdır günü qaçışlardan atı aşağıdakı hallarda çıxarır:

- ARAF rəhbərliyinin, baytar həkimin, dopinq laboratoriyasının, tərəzi hakiminin, start hakiminin təqdimatı ilə;
- Cıdırın başlanmasına qədər aradan qaldırılması mümkün olmayan çatışmamazlıqlar, habelə, at ləvazimatları və nallar nasaz halda olduqda;
- Apranti və jokeyləri hakimlər tribunasına dəvət edir və qaydaların pozulmasına görə izahat alır;
- Hakimlər Kollegiyasına daxil olan şəxslər öz vəzifələrini yerinə yetirə bilmədikdə və kobud səhvə yol verdikdə onların heyətdən uzaqlaşdırılması barədə ARAF-a təqdimat verir;

23.2. Hakim (ARAF-ın nümayəndəsi-Hakimlər Kollegiyasının üzvü):
cıdır yarışları zamanı cıdır meydanındakı növbətçi işçilərin, apranti və jokeylərin
sınaq qaydalarına əməl etmələrinə nəzarət edir.

23.3. Hakimlər Kollegiyasının katibi-Hakimlər Kollegiyasının üzvü:

- Cıdırların ilkin uçotunu və texniki protokollarını aparır;
- Cıdırların protokolları kitabını aparır;
- Apranti və Jokeylər tərəfindən cıdır qaydalarına riayət edilməsinə nəzarət edir;

23.4. Handikaper – fotofiniş üzrə hakim, Hakimlər Kollegiyasının üzvü:

- Handikap xalları və əlavə çəkini müəyyən edir;
- fotofinişə, apranti və jokeylər tərəfindən çəkilərin düzgün aparılmasına və cıdırdan sonra iştirakçıların cıdır protokollarında göstərilən çəkilərin aparılmasına nəzarət edir;
- fotofiniş işləmədiyi halda saniyəölçənlə dəqiq işi təmin edir və hər at finiş xəttini keçən anda onun sürətini qeydə alır, habelə, cıdırların 500 metrlik hissələrində və məsafənin yarı hissəsində göstərilən sürəti qeydə alır.

23.5. Start hakimi:

- atların apranti və jokeylər tərəfindən starta gətirilməsinə və nömrələrin düzgünlüyünə nəzarət edir;
- cıdır iştirakçılarına atların düzgün qaydada bokslara salınması ilə əlaqədar lazımi göstəriş verir;
- start komandasını verir və boksları açır;

23.6. Baytar həkimi:

- cıdırdan iştirak edən atlara cıdırdan əvvəl və sonra baxış keçirir, lazım olan baytarlıq tədbirlərini həyata keçirir və zəruri halda atın qaçışdan çıxarılması barəsində Hakimlər Kollegiyasına təhriri məruzə təqdim edir;
- cıdırdan əvvəl atların nallanmasını yoxlayır və lazım gəldikdə məşqçilərə atın yenidən nallanması barədə göstəriş verməklə Hakimlər Kollegiyasına bu haqda məlumat verir;
- doping nəzarətinin aparılması üçün baytar və tibb personalına köməklik göstərir.

23.7. Tərəzi hakimi - apranti və jokeylərin qaçışdan əvvəl və sonra çəkilməsini təşkil edir və nəticələri haqda xüsusi kitabda qeydiyyat aparır. Nəticələr proqramda göstərilən çəki ilə uyğun gəlmədiyi halda Hakimlər Kollegiyasına bu barədə məlumat verir.

23.8. Aparıcı - cıdır meydanındakı tamaşaçılara cıdırın gedişi və onların nəticələri ilə əlaqədar informasiya verir, proqramdakı bütün dəyişiklikləri elan edir. Aparıcı olmadığı halda bu vəzifəni hakimlərdən biri həyata keçirə bilər.

23.9. Həkim - cıdırdan əvvəl apranti və jokeyləri müayinədən keçirir, onların səhhəti ilə əlaqədar Hakimlər Kollegiyasına məlumat verir, hakimlərin təşəbbüsü ilə, habelə, digər hallarda apranti və jokeyləri narkoloji müayinəsindən keçirir.

24. Son müddəalar

24.1 Bu Qaydalara ediləcək hər hansı dəyişiklik və əlavələr yalnız ARAF-ın İdarə Heyətinin Ümumi İclasları zamanı səsvermə üsulu ilə qəbul edilə bilər.

24.2 Bu Qaydalar 24.09.2016-cı il tarixdən etibarən qüvvəyə minir və Azərbaycan Respublikası ərazisində keçiriləcək bütün cıdır yarışlarına şamil edilir.

24.3 Bu Qaydalarda nəzərdə tutulmayan məsələlər Azərbaycan Respublikasının müvafiq Qanunvericiliyinin müddəalarına əsasən həll edilir.

24.4 Əgər bu Qaydaların hər hansı bəndi Azərbaycan Respublikasının müvafiq Qanunvericiliyi ilə ziddiyyət təşkil edərsə, o halda Qanunvericiliyin müddəaları qəbul edilir.

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ATÇILIQ FEDERASIYASI

Ünvan: Binə Qəsəbəsi, Mərdəkan Şossesi, Binə Atçılıq Mərkəzi, Bakı AZ 1045, Azərbaycan
Tel: (+99 412) 565 31 51 Faks: (+99 412) 565 31 52, e-mail: info@araf.az www.araf.az

[illegible]

madyanın sahibinin ünvanı (*address of the mare's owner*)

Madyanın sahibinin imzası / _____/

(*Signature of the mare's owner*)

imza / signature

soyadı / surname

Ərizənin verilmə tarixi

«_____» _____ 201_____

(*Date of issue*)

*** Bu ərizə Atların Qeydiyyatı Şöbəsinə dayçanın doğulduğu ilin 1 oktyabr tarixinədək təqdim edilməlidir.**

(*This application must be submitted to the Stud Book Department till October 1 of the foaling year*).

(Əlavə N 2)

SAĞLAMLIQ SƏNƏDİ

Jokeyin

Adı : _____
Soyadı : _____
Doğulduğu Tarix : _____
A.R. Ş/V Nömrəsi : _____

Jokey yarışlarda və təlimlərdə iştirak etmək üçün tam sağlamdır.

Həkimin adı və soyadı/imzası/möhürü/tarix

Cıdır yarışları zamanı mehtərlər, start köməkçiləri, jokeylər və məşqçilər üçün təhlükəsizlik qaydaları haqqında TƏLİMAT

Aşağıdakı təhlükəsizlik qaydalarına riayət olunmalıdır:

- At ilə hər zaman sakit və mülayim davranmaq;
- Atı yəhərləmədən öncə başına yüyən salmaq;
- At tövlədən çıxarılan andan tövləyə salınanadək cilovu əldən buraxmamaq;
- Atı cilovla apararkən yalnız atın sol tərəfində hərəkət etmək;
- Atı cilovla apararkən öndə hərəkət edən atla ara məsafəsini (ən azı 2 (iki) at boyu) saxlamaq;
- Atın belinə qalxmazdan əvvəl yəhərin qarınaltı kəmərinə yoxlamaq;
- At çaparkən üzəngiyə sərbəst daxil olan ayaqqabılardan və baş ölçüsünə uyğun kaskadan istifadə etmək;

Məşqçi:

- Yarışlarda iştirak edəcək jokeylərini tibbi, atlarını isə baytar müayinəsindən keçirməlidir;
- Yarışlarda iştirak edəcək jokeylərinin və mehtərlərinin təhlükəsizlik qaydaları ilə tanış olmasını təmin etməlidir;
- Yarış başlamazdan 1 (bir) saat öncə yarışlarda iştirak edəcək jokeyləri ilə birgə qaçış zolağının vəziyyəti ilə tanış olmalıdır.

Jokey:

- Yarış başlamazdan 1 (bir) saat öncə qaçış zolağının vəziyyəti ilə tanış olmalıdır;
 - Yarışa başlamazdan əvvəl yəhər, yəhəraltı kəməri, yüyən, üzəngi kəməri, kaska və digər yarış ləvazimatlarının istifadəyə yararlı olduğuna əmin olmalıdır;
-
- **Təlimatlarla tanış oldum. Təhlükəsizlik qaydalarına riayət etməzsəm bütün hallarda cavabdehliyi öz üzərimə götürürəm. İmzamlı təsdiq edirəm.**
 - **Adı, soyadı və atasının adı:**
 - **Vəzifəsi:**
 - **Tarix:**
 - **İmza:**

- Qaçış zamanı qoruyucu eynək və kaskadan istifadə etməlidir;
- Kaskanı yalnız atdan düşdükdən sonra çıxara bilər;
- Atını start boksa salarkən yalnız öz yolu ilə hərəkət etməlidir;
- Yarış zamanı atla sakit davranmalıdır;
- Yarış zamanı digər iştirakçıların qarşısına çıxmamalı, önündə və ya yanında hərəkət edən digər atları və ya jokeyləri itələməməli, digər iştirakçılara mane olmamalı, yarış zamanı digər iştirakçılarla mübahisə aparmamalı, münaqişə etməməli, finiş xəttini keçdikdən sonra dərhal atını saxlamamalıdır;
- Yarış zamanı ötmə hərəkəti yerinə yetirərkən ən azı 2 (iki) at boyu irəli çaxmadan digər atın (ötdüyü atın) qarşısına keçməməlidir;
- Ata qamçı vurarkən arxadan gələn və ya yanında olan digər atlara və ya jokeylərə dəyməməsi üçün diqqətli olmalıdır;
- Yarış zamanı finiş düzliyinə çıxdıqdan sonra qaçış zolağını dəyişməməlidir.

Start köməkçisi:

- Yarış zolağına çıxmazdan əvvəl kaska və qoruyucu jilet geyinməlidir;
- Atları start boksa salarkən ilk öncə çətinliklə daxil olan atların start boksa salınması üçün kömək etməlidir;
- Atları start boksa salarkən atın arxasına keçməməklə yalnız atın yüyənindən tutaraq köməklik etməlidir.

Qeyd: Azərbaycan Respublikasının Atçılıq Federasiyası (ARAF) tərəfindən təşkil olunan Cıdır Yarışlarında iştirak edən mehtərlər, start köməkçiləri, jokeylər və məşqçilər bu təlimatda göstərilənlərə əməl etməlidir. Baş verə biləcək hər hansı bədbəxt hadisədə ARAF məsuliyyət daşımır.

Təlimatlarla tanış oldum. Təhlükəsizlik qaydalarına riayət etməzsəm bütün hallarda cavabdehliyi öz üzərimə götürürəm. İmzamlı təsdiq edirəm.

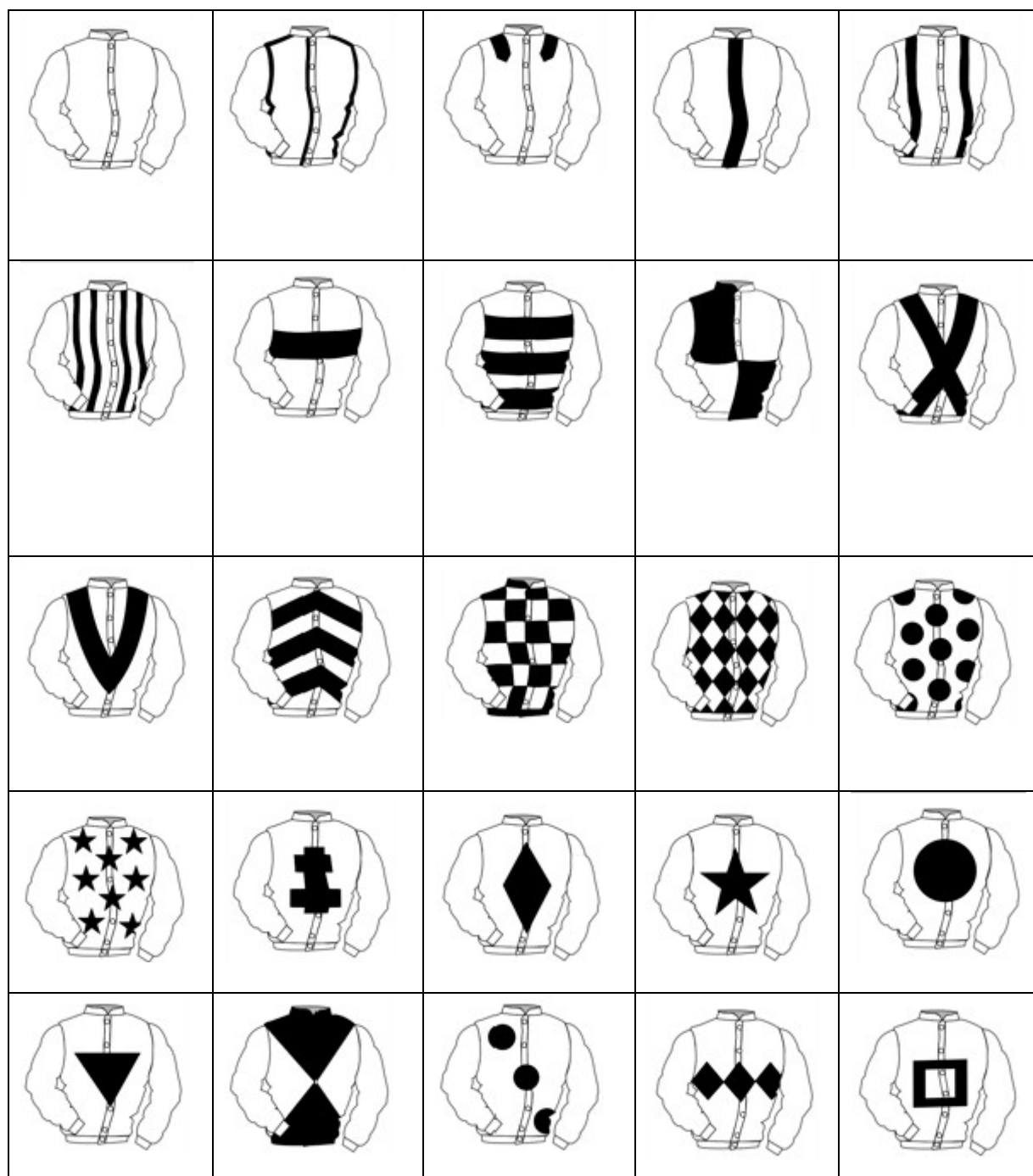
Adı, soyadı və atasının adı:

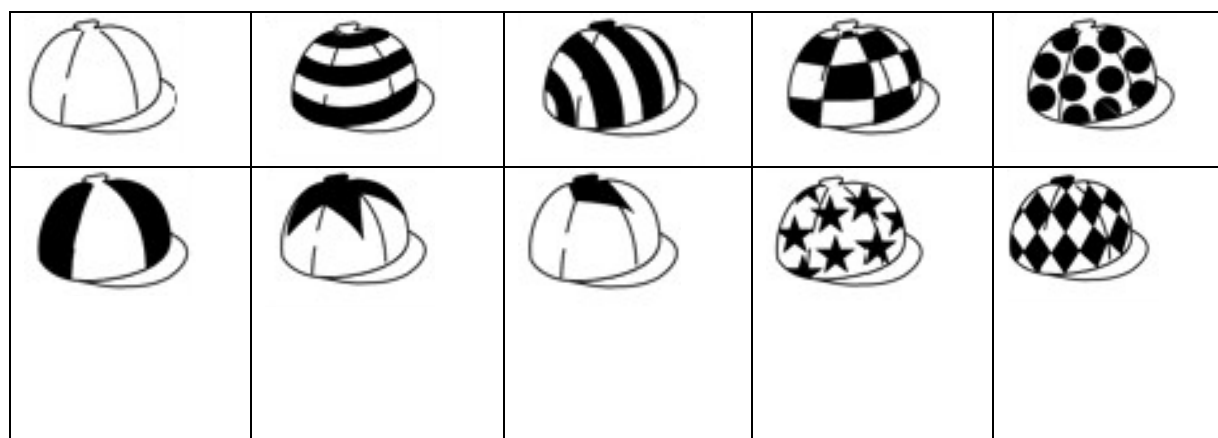
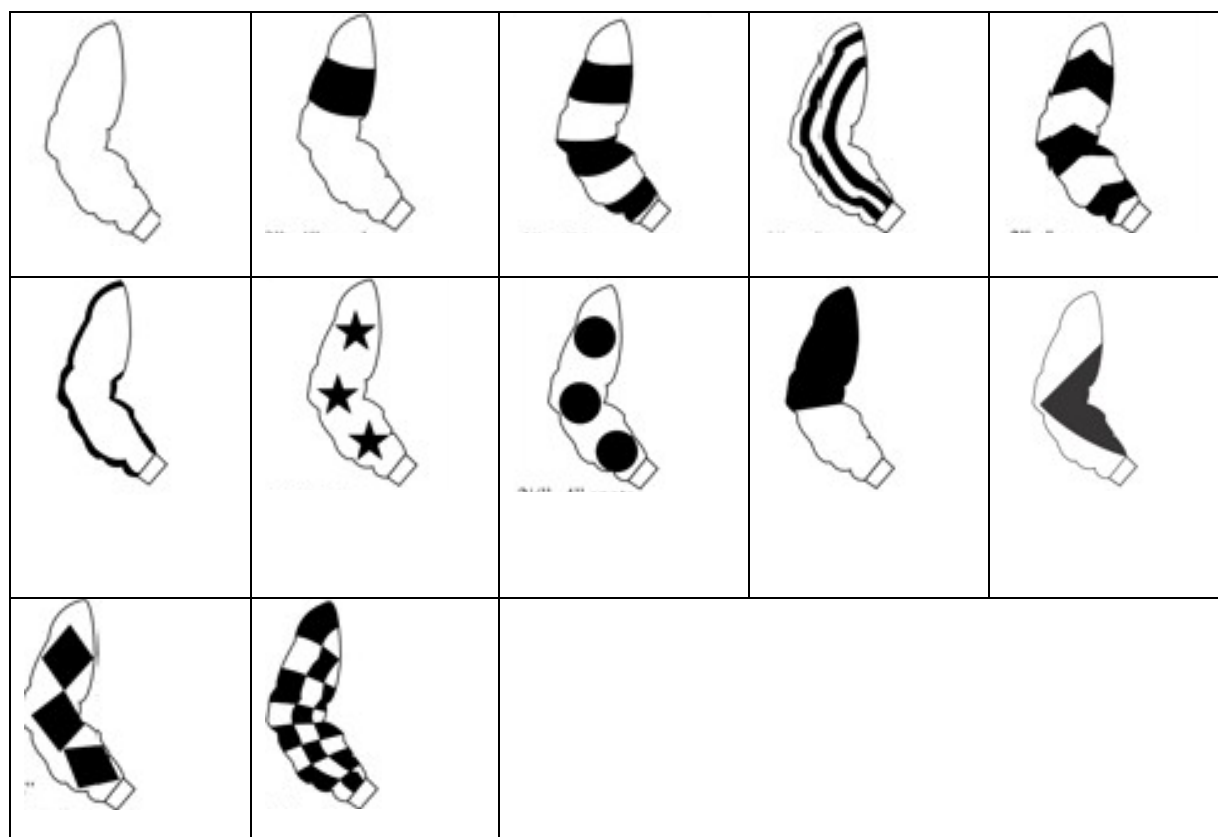
Vəzifəsi:

Çəki cədvəli

Məsafə (metr)	Yaş	Aylar						
		aprel	May	İyun	İyul	Avqust	Sentyabr	Oktyabr
800-1000	2	x	x	x	54	54	54	54
	3	58	58	58	58	58	58	58
	4 və yuxarı	60	60	60	60	60	60	60
1200-1400	2	x	x	x	54	54	54	54
	3	58	58	58	58	58	58	58
	4 və yuxarı	60	60	60	60	60	60	60
1400-1600	2	x	x	x	54	54	54	54
	3	58	58	58	58	58	58	58
	4 və yuxarı	60	60	60	60	60	60	60
1600-2000	2	x	x	x	x	x	x	x
	3	58	58	58	58	58	58	58
	4 və yuxarı	60	60	60	60	60	60	60
2000-2400	3	58	58	58	58	58	58	58
	4 və yuxarı	60	60	60	60	60	60	60
2400-4000	3	58	58	58	58	58	58	58
	4 və yuxarı	60	60	60	60	60	60	60

Kamzol və kartuz nümunələri

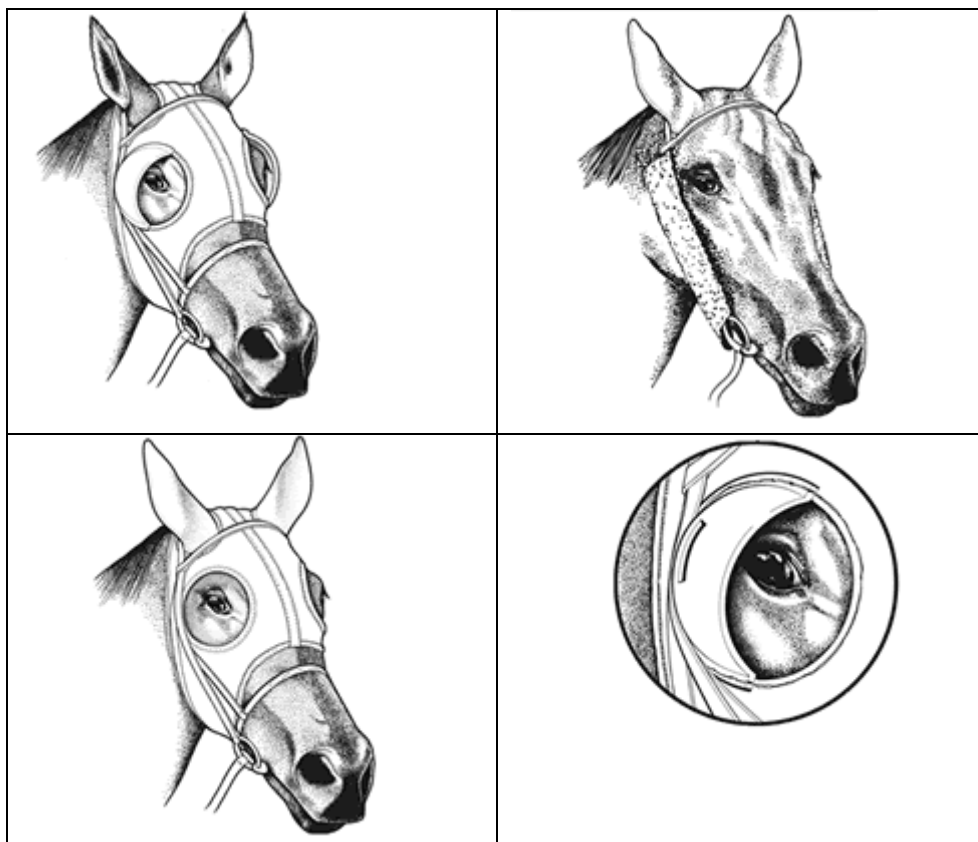

(Əlavə N 6)

İstifadəsinə icazə verilən nal nümunələri

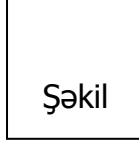

İstifadəsinə icazə verilən başlıq və gözlük nümunələri

Azərbaycan Respublikası
Atçılıq Federasiyası
Jokeyin Qeydiyyat Forması

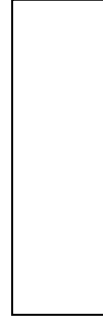

Şəhər :

JOKEYİN

Adı : _____
Soyadı : _____
Klubu : _____
Doğulduğu Tarix : _____
A.R Ş/V Nömrəsi : _____
Tel Nömrəsi Mobil : _____
Tel Nömrəsi digər : _____
E-mail : _____

Jokeyin İmzası

Ünvan : _____

İş ünvanı : _____

Azad ☐ Klub ☐

Xarici Vətəndaşırsa :

Pasport Nömrəsi : _____
Müvəqqəti Qey. Vəs. Nöm. : _____

VALİDEYN RAZILIĞI
(18 yaşından kiçiklər üçün)

OĞLUMUN / QIZIMIN _____ Klubunda/Fərdi
bu idmanla məşğul olmasına və Lisenziya almasına icazə verirəm.

Valideynin adı və soyadı : _____
Ünvanı : _____

İmzası :

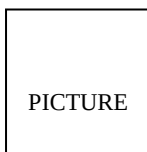
Telefon Mobil : _____
İş – Ev : _____

Klub Rəhbərliyi İmza - Möhür ____ / ____ / ____	Federasiya Qeydiyyatına Almışdır İmza – Möhür ____ / ____ / ____
---	--

Qeyd: Əgər “Valideyn Razılığı” hissəsi doldurularsa bu halda sənəd notarial qaydada təsdiq olunmalıdır.

EQUESTRIAN FEDERATION of AZERBAIJAN REPUBLIC
GUEST LICENSE FORM

Country : _____

JOCKEY :

First name : _____

Family name : _____

Jockey license No. : _____

Date of birth : _____

Passaport No. : _____

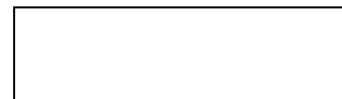
Phone mobile : _____

Phone other : _____

e-mail : _____

Address : _____

Signature

EQUESTRIAN FEDERATION of
AZERBAIJAN
STAMP AND SIGNATURE

____ / ____ / _____

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ATÇILIQ FEDERASIYASI
BEYNƏLXALQ YARIŞLARDA
İŞTİRAK BARƏDƏ BİLDİRİŞ

İştirak ediləcək yarış : _____

Yarışın tarixi : _____

Yarışda iştirak edəcək jokeyin;

Adı, Soyadı : _____

Yarışda iştirak edəcək atların adları;

S/s	Atın Adı	Pasport Nömrəsi

Klub və ya Jokey

Tarix

İmza

Bu sənəd ARAF-a elektron aşağıda qeyd olunmuş ünvan və ya faks vasitəsilə
göndərməlidir

- e-maili : info@araf.az

- faks : +99 412 565 31 52